

LUNDS
UNIVERSITET

Vägen till arbete, eller?

En uppsats om projektet KrAmi Helsingborg

Abstract

The purpose of this examination essay is to focus at the KrAmi Helsingborg project and their work during the years of 2009, 2010 and 2011. We aim to illuminate KrAmi and its main work, to help former criminals to find a job or start to study. KrAmi Helsingborg did not reach the goal the year of 2009 and we also aim to understand why this happened. The method being used is three qualitative interviews with the staff, a questionnaire study with the members of KrAmi Helsingborg and analysis of statistical materials. Our conclusion, based on our empirical material, is that KrAmi Helsingborg has an important job to help the members with the rehabilitation to the society. Their main focus has to be the motivation to the members and we think this was the problem during the year of 2009. The staff was new and did not have much experience. Though we think that this may show the staff what they have to change in their work. The most important parts to a successful KrAmi is motivation, support and believing.

Nyckelord: KrAmi, återanpassning, kriminalitet, arbetslöshet, sysselsättning.

Antal ord: 15 144

Tack

Vi vill rikta ett stort tack till alla som har bidragit med hjälp och råd i samband med utförandet av vår kandidatuppsats. Vi vill vidare rikta ett speciellt tack till personal och deltagare på KrAmi Helsingborg, för deras mottagande och samarbetsvilja. Vi vill även skänka ett tack till vår handledare, universitetslektor Eva Schömer, på Lunds universitet för hennes betydelsefulla kunskaper och givande handledning.

Innehållsförteckning

1	Uppsatsens disposition.....	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund och problemformulering	2
2.2	Syfte och forskningsfrågor	4
3	Bakgrund.....	5
3.1	Brottsförebyggande rådet.....	5
3.2	Socialstyrelsen	6
4	Teoretiska utgångspunkter	8
4.1	Stämplingsteorin	8
4.2	Etablerade och outsiders.....	9
4.3	Sociala band	10
5	Metod och material.....	12
5.1	Avgränsning	12
5.2	Litteratursökning.....	13
5.3	Etablering av kontakt.....	13
5.4	Intervju som metod.....	13
5.4.1	Intervjufrågor.....	14
5.5	Enkät som metod	15
5.5.1	Enkätfrågor.....	15
5.6	Dokumentanalys som metod.....	16
5.7	Urval.....	17
5.7.1	Bortfall	17
5.8	Tillvägagångssätt.....	18
5.9	Etiska överväganden.....	19
5.10	Reliabilitet och validitet	19
5.11	Problematik med metodval.....	21
6	Utfall av empiriskt material	22
6.1	KrAmi Helsingborgs praktiska arbete	22
6.2	KrAmis Helsingborgs måluppfyllelse utifrån statistiskt material	25

6.3	KrAmi Helsingborg utifrån personalens perspektiv.....	28
6.4	KrAmi Helsingborg utifrån deltagarens perspektiv	31
7	Analys och konklusion	39
7.1	KrAmi Helsingborgs praktiska arbete	39
7.2	KrAmi Helsingborg utifrån deltagarens perspektiv	40
7.3	KrAmi Helsingborgs sociala aktiviteter	41
7.4	KrAmi Helsingborg utifrån ett samhällsligt perspektiv	43
7.5	KrAmi Helsingborgs måluppfyllelse.....	44
7.6	Problematisering av uppsatsområde	45
7.7	Vidarutveckling av uppsats.....	46
8	Referensförteckning	

Bilagor

1	Enkätformulär
2	Intervjuguide 1
3	Intervjuguide 2
4	Intervjuguide 3

1 Uppsatsens disposition

Kapitel	Beskrivning
Kapitel 2	Inledning till uppsatsen
Kapitel 3	Bakgrund till uppsatsen
Kapitel 4	Teoretiska utgångspunkter
Kapitel 5	Metod och material
Kapitel 6	Utfall av empiriskt material
Kapitel 7	Analys och konklusion
Kapitel 8	Referensförteckning

Boxen ovan påvisar uppsatsens logik och struktur, samt har till syfte att ge läsaren en överblick av uppsatsen.¹

---

¹ Alvesson, Mats, Deetz, Stanley (2009). *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur. s. 24-25.

2 Inledning

KrAmi Helsingborg är ett pedagogiskt rehabiliteringsprogram och en myndighetssamverkan mellan Kriminalvården, Arbetsförmedlingen och Helsingborgs stad. KrAmi leds av en styrgrupp bestående av en beslutsfattande representant från varje myndighet. Samverkan är en nationell överenskommelse mellan myndigheterna.² KrAmi Helsingborg är än så länge ett projekt och kommer att utvärderas av utvecklingsnämnden och socialnämnden i slutet av april 2012.³

Det övergripande syftet med KrAmi är återanpassning till samhället för kriminellt belastade män mellan 18 till 45 år, vilket sker genom daglig sysselsättning samt sociala aktiviteter. Det primära målet är att minska risken för återfall i kriminalitet genom att bryta ett socialt mönster.

Myndigheter inom brottsförebyggandearbete konstaterade att flertalet insatser som tidigare utfördes, för kriminellt belastade personer, var ineffektiva samt kostsamma. Detta resulterade i att ett förslag till KrAmi uppkom, där kommunala och statliga myndigheter skulle samarbeta och således enklare kunna förstå varandra. KrAmi grundades i Malmö 1980 och därefter har verksamheten expanderats runt om i Sverige.⁴ KrAmi var från början en beteckning av Kriminalvårdsverket och Arbetsmarknadsinstitutet, senare tillkom även Socialtjänsten som en representativ myndighet men namnet KrAmi bevarades.⁵ Representanter från varje myndighet placerades i samma arbetslokal för att reducera risken för att individerna skulle ”falla mellan stolarna”. Samverkan inleddes i hopp om att myndigheterna på ett effektivare sätt skulle kunna tillgodose varje enskild individs behov.⁶

2.1 Bakgrund och problemformulering

Eftersom KrAmi Helsingborg ännu inte har blivit utvärderad, ansåg vi att detta vore ett lämpligt samt väsentligt uppsatsområde inom vår disciplin. Den akademiska disciplinen rättssociologi är en förening mellan samhällsvetenskaplig lära och rättsvetenskap. Ämnet rättssociologi inriktar sig på sambandet mellan rätten och samhället, samt den distans som

---

² KrAmi Helsingborg, *Policydokument för KrAmiverksamhet 2009*.

³ Notis: Vi fick kännedom i maj om att utvecklingsnämnden och socialnämnden enats om projektet KrAmi Helsingborg och enligt beslutet kommer KrAmi Helsingborg att fortsätta 2013 och framåt.

⁴ Nyström, Siv, Soydan, Haluk. *Från brott till arbete – en studie av KrAmi-programmens värde för klienterna*. Socialstyrelsen CUS-skrift 1999-5. s. 13.

⁵ Policydokument.

⁶ Nyström, Soydan (1999). s. 14.

finns mellan rättsregler och samhällets normer. Rättssociologi ämnar undersöka hur normer och rättsregler bidrar till en hållbar samhällsutveckling.⁷

KrAmi Helsingborgs förhållande till det rättssociologiska forskningsfältet kan betraktas genom att verksamheten arbetar brottsförebyggande för att uppnå rättslig ordning i samhället. KrAmi verkar även för att stödja den enskilde individen i samhället som har ett kriminellt förflutet. Detta stöd kan definieras som en vägledning för deltagaren, att förstå och utöva sociala normer som florerar i samhället. KrAmi syftar därmed till återanpassning både ur ett rättsligt och ett samhälleligt perspektiv. KrAmi önskar bidra till en hållbar samhällsutveckling genom sitt brottsförebyggande arbete.

Det kan dock uppstå en distans mellan rätten och samhället. En deltagare som inte accepterar de rättsliga principerna går således även emot de samhälleliga normerna. När deltagaren förhåller sig på ett korrekt sätt gentemot våra rättsliga principer kan han, på grund av sitt kriminella förflutna, fortfarande anses vara avvikande sett utifrån sociala normer i sociala sammanhang.

Personerna som är inskrivna på KrAmi, det vill säga deltagarna, har tidigare inte haft möjlighet att lämna synpunkter eller komma med förslag till förbättringar gällande verksamheten. Detta ser vi även som en bidragande faktor till att belysa KrAmi.

En ytterligare anledning till att belysa KrAmi, är att arbetslöshet i samhället kan leda till ökad kriminalitet⁸ och KrAmi verkar för att förhindra detta. KrAmi Helsingborgs samhällsorganisatoriska roll är att underlätta inträdet på arbetsmarknaden samt hjälpa personer som vill påbörja någon form av utbildning. KrAmi Helsingborg har dock inte på ett fullständigt sätt kunnat lösa arbetslöshetsproblematiken, vilket årsredovisningen från 2009 påvisar. Vi har genom analys av befintligt material uppmärksammat en markant statistisk förbättring avseende antalet deltagare som påbörjat arbete eller utbildning 2010 och 2011 jämfört med 2009.

KrAmi arbetar utifrån en vision som kan sammanfattas i devisen ”Vägen till arbete”. Denna vision innebär att deltagaren skall finna, få samt behålla ett arbete. Det finns även hjälp och vägledning för att lyckas med studier och utbildning. Målet är att deltagaren skall bli självförsörjande antingen genom arbete eller vid studier finansierad av Centrala studiestödnämnden (CSN). KrAmi har som uppdrag, under ett kalenderår, att ta in 30 deltagare och deras mål är att 50 procent av dessa skall bli självförsörjande. Sedan 2012 har målet höjts till 40 deltagare.

Kriminalvården, Arbetsförmedlingen och Helsingborgs stad medverkar med sin differentiella kompetens, sina resurser och insatser. Samverkan mellan de tre ansvarande myndigheterna skall skapa bättre förutsättningar för att lyckas med målsättningen. Deltagande i KrAmi är frivilligt och förutsätter en vilja till förändring för att leva ett laglydigt liv, bli självförsörjande samt vara fri från narkotikamissbruk.⁹ Vår uppsats kommer att belysa verksamhetens insatser under en treårsperiod, 2009 till 2011.

---

⁷ Vago, Steven (2009). *Law and society*. Pearson trentice hall s. 447.

⁸ Ibid. s. 7.

⁹ Policydokument 2009.

2.2 Syfte och forskningsfrågor

Vårt syfte med denna uppsats är att belysa KrAmi Helsingborg. Vi kommer att sätta resultatet av arbetet i relation till de målsättningar som KrAmi har i det här avseendet. Vi vill dessutom belysa verksamheten utifrån deltagarnas och personalens perspektiv, samt genom att analysera dokument. Utgångspunkten ligger i nedanstående centrala forskningsfrågor:

Hur arbetar KrAmi Helsingborg med återanpassning för kriminellt belastade män?

Hur kan man förklara KrAmi Helsingborgs statistiska förbättring sedan 2009, avseende utslussning för deltagarna till arbetsliv och utbildning?

3 Bakgrund

Bakgrund tillhörande vårt uppsatsområde visade sig vara begränsat, eftersom det inte tidigare har gjorts någon forskning i större utsträckning om KrAmi. Vi har dock funnit två rapporter som vi ansett vara relevanta i förhållande till vårt syfte. Brottsförebyggande rådets undersökning har bidragit till förtydligande av arbetet som bedrivs inom KrAmi-verksamheter. Denna undersökning belyser verksamheten utifrån personalens arbete i relation till huruvida dessa insatser främjar deltagarna. Vidare anser vi att Socialstyrelsens rapport bidragit till betydande underlag, eftersom den belyser samtliga problemråden inom KrAmi som är relevanta för vår uppsats.

3.1 Brottsförebyggande rådet

Rapporten *Brottsförebyggande arbete i praktiken – 19 lokala projekt* utförd 2004 av Brottsförebyggandet rådet (BRÅ), utvärderar KrAmi och dess lokala brottsförebyggande arbete. Rapporten gör inte anspråk på att ge en heltäckande bild av verksamheten, men har till syfte att presentera brottsförebyggande arbete för att inspirera till en fortsatt utveckling.¹⁰ BRÅ önskar att allmänheten i större utsträckning ska ha möjlighet att få ta del av undersökningar kring brottsförebyggande arbete. Genom att belysa ämnet för allmänheten skapas en större förståelse och medvetenhet om effekten av brottsförebyggande arbete. BRÅ bidrar i denna rapport till att verksamheter som KrAmi uppmärksammas.

BRÅ har konstaterat att de flesta personer som har medverkat i KrAmi-verksamhet har börjat leva ett mer ordningsamt liv till skillnad från hur deras liv har sett ut tidigare. Rapporten har även påvisat att dessa personer har fått en betydligt bättre livssituation.¹¹

BRÅ har dessutom undersökt KrAmi Örebro och fastställt att hälften av deltagarna efter avslutat KrAmi-program har fått en fast anställning. Resultaten visar även att det var färre deltagare som inte återföll i kriminalitet eller som inte längre hade missbruksproblematik efter medverkan i KrAmi. BRÅ menar vidare att sysselsättningsgraden har ökat betydligt för de personer som varit inskrivna i KrAmi. Det som har bidragit till de goda resultaten menar BRÅ är social träning och arbete¹².

KrAmi uppvisar att det är mycket viktigt med en sysselsättning som skapar en gemenskap, där den enskilde verkligen känner sig behövd. Personalen på KrAmi menar att det är av stor betydelse att man visar sin uppskattning för deltagarens framgång, både avseende arbete och inom det sociala.

---

¹⁰ Brottsförebyggande rådet (BRÅ). *Brottsförebyggande arbete i praktiken – 19 lokala projekt*. 2004:6. s. 5.

¹¹ Ibid. s. 40-42.

¹² Ibid. s. 40-42.

3.2 Socialstyrelsen

Centrum för utvärdering av socialt arbete (CUS) vid Socialstyrelsen har i rapporten *Från brott till arbete – en studie av KrAmi-programmens värde för klienterna*, belyst vilken betydelse som arbetssätten och metoderna inom socialt arbete har för berörda klienter.

Socialstyrelsen har i denna rapport avgränsat sig till att undersöka frågan utifrån KrAmi Malmö och KrAmi Örebro.¹³ Som empiriskt underlag ingår sammanlagt 134 deltagare i studien. Samtliga av dessa personer har blivit intervjuade vid två tillfällen varvid ett års mellanrum.¹⁴

Rapporten har undersökt verksamheterna utifrån problemområdena: arbete, kriminalitet, familj och relationer samt narkotikamissbruk. Enligt Socialstyrelsen är samtliga områden sådana som kan påverkas av sociala program. Socialstyrelsen påpekar dock att utifrån KrAmis perspektiv är det områdena arbete, familj och relationer samt kriminalitet som är de mest centrala problemområdena. Socialstyrelsen menar att även om verksamheten inte behandlar missbruk, kan detta område ändå betraktas som en stor olägenhet och ett hinder när det handlar om att få samt kunna behålla ett arbete, så även när det handlar om att kunna leva socialt.

Socialstyrelsen påvisade skillnader mellan KrAmi Malmö och KrAmi Örebro avseende inställningen till droganvändning. KrAmi i Malmö använder sig av regelbundna urinprovskontroller medan KrAmi i Örebro inte använder sig av detta. Vid misstanke om droganvändning under KrAmi-programmet i Örebro konfronteras klienterna¹⁵. Deltagarnas användning av narkotika påvisade en svag förbättring. I rapporten framkom det att flertalet deltagarna hade tagit i tu med sin narkotikaproblematik innan inskrivningen i KrAmi, vilket betyder att ingångsvärdena i genomsnitt var låga.

Socialstyrelsens rapport påvisade att samtliga deltagare som ingått i denna undersökning hade problematik gällande arbete innan de började i KrAmi. Arbete är det område som KrAmi-verksamheterna prioriterar högst och inom detta område konstaterade Socialstyrelsen att den största förbättringen hade skett. Att arbetslösheten bland deltagarna minskat markant, menar Socialstyrelsen, betyder att det är KrAmi som har påverkat resultaten.

Socialstyrelsen fann även att deltagarna vid KrAmi Malmö och KrAmi Örebro inte begick brott i samma mån jämfört med tidigare, enligt det empiriska materialet¹⁶. Socialstyrelsen gjorde bedömningen att KrAmi-verksamheterna går i en positiv riktning gällande målet om minskat antal återfall i kriminalitet.

Vidare kunde Socialstyrelsen tyda en förbättring gällande deltagarnas relation- och familjeförhållanden. Denna förbättring är dock något mindre i jämförelse med förbättringen inom de andra områdena. Socialstyrelsen menade på att anledningen till att det inte skett några markanta förbättringar skulle kunna vara att denna problematik är desto mer svårhanterlig och tar längre tid än andra problem att förändra¹⁷. Socialstyrelsen menade även

---

¹³ Nyström, Soydan (1999).

¹⁴ Ibid. s. 8.

¹⁵ Ibid. s. 37.

¹⁶ Ibid. 38.

¹⁷ Ibid. s. 38.

vidare att undersökningen visat på att kontakten mellan deltagare och personal i KrAmi är av hög kvalitet och att personalen har till syfte att stödja deltagare även efter avslutat program¹⁸.

Socialstyrelsens slutsats efter genomförd undersökning var att KrAmi Malmö och KrAmi Örebro lyckats att hjälpa och förbättra deltagarnas situation inom de områden som verksamheten i huvudsak arbetar med¹⁹.

---

¹⁸ Ibid. s. 40.

¹⁹ Ibid.

4 Teoretiska utgångspunkter

Vi har arbetat induktivt, det vill säga att vi utifrån våra forskningsfrågor och erhållet material har bedömt vilka teorier som varit mest lämpliga för vårt syfte.²⁰ I följande kapitel presenteras uppsatsens teoretiska perspektiv. Vårt val av teorier grundar sig i att de hjälper till att förklara personalens arbete på KrAmi, men även deltagarnas syn på verksamheten och inställning till arbetsliv och utbildning. Vi ansåg att kopplingen mellan KrAmi och stämplingsteorin är mycket väsentlig. Vi har valt att använda stämplingsteorin eftersom den belyser människor som anses vara avvikande i samhället, som exempelvis kriminellt belastade personer.

Etablerade och outsiders är en studie som vi menar är en intressant utgångspunkt eftersom den påvisar maktförhållande och utanförskap i samhället. Vi anser att det finns tydliga kopplingar mellan deltagarna i KrAmi och gruppen outsiders i studien.

Teorin om sociala band hjälper till att förklara sambandet mellan deltagarna i KrAmi och deras förankring till samhället. Graden av denna förankring till samhället är avgörande för huruvida deltagaren är benägen att begå brottsliga handlingar.

4.1 Stämplingsteorin

Stämplingsteorin är förekommande i den amerikanska sociologen Howard Beckers verk. Becker anses som en av de främsta företrädarna för stämplingsteoretiska tänkesätt. Teorin åsyftar till att de människor i samhället som uppvisar ett avvikande beteende blir stigmatiserade av resten av samhället och därmed anses vara något avvikande. Definitionen av avvikelser, enligt stämplingsteorin, är inte något som finns i sig själv utan uppstår av yttre samhällseliga faktorer.²¹

Vidare påvisar stämplingsteorin att avvikande människor i grunden inte skulle vara mer annorlunda än andra individer, men att dem blir avvikande på grund av yttre förhållande och omständigheter. Enligt stämplingsteoretiska aspekter är det därmed det etablerade samhällets förekommande utstakade krav på individen som resulterar i detta utanförskap. En avvikelser hos en individ uppmärksammas ständigt i samspelet mellan avvikande individer och icke-avvikande individer. Under dessa interaktioner blir det enkelt för samhället att skåda vilken individ som är avvikande, jämför med majoriteten i samhället.²²

---

²⁰ Bryman, Alan (2009). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Egypten: Sahara Printing. s. 21.

²¹ J. Robert Lilly, Francis T. Cullen, Richard A. Ball (2007). *Criminological Theory – context and consequences*. Sage publications s.131.

²² Ibid. s.130.

Enligt stämplingsteorin betraktas inte en person som avvikande förrän samhället påträffar dess normbrytande handlingar. När samhället däremot upptäcker ett avvikande beteende straffas detta genom en social stämpling som vidare leder till ett utanförskap. I samhället finns en ojämlikhet och alla människor tillges olika status av sin omgivning. Det vill säga, individer kategoriseras och den samhälleliga omgivningen påverkar i sin tur uppfattningen av vilken grupp dessa tillhör.²³

I samhällshierarkin betyder en hög status att individen har tilldelats en positiv stämpel, medan en person med låg status har tilldelats en negativ stämpel. Individer som anses avvikande, till exempel genom ett ständigt återkommande kriminellt beteende, har tilldelas denna negativa stämpel. Generellt sätt, menar stämplingsteorin, att det är grupper i samhället med högt inflytande i samhället, som bestämmer vem som ska betraktas avvikande både gällande rättsregler och normer.

Majoritetssamhället besitter således en social makt som avvikande personer inte kan ha någon inverka på. Enligt stämplingsteorin har den politiska makten en stor påverkan på samhällets kategorisering av individer och avgör de villkor för vad som, skall betraktas som en så kallad "outsider". I samhället existerar det många regler och normer. Avvikande beteende kan exempelvis uppmärksammas om en person bryter mot rättsregler men även om individen bryter mot samhällets "oskrivna regler", det vill säga normerna som florerar i omgivningen runt individen.

Omgivningens fokus på individers avvikande handlingar, kan dessutom påverka hur individerna själva betraktar sig och sina handlingar. Becker menar även att de individer som blir stigmatiserade, själva ser sig som avvikande och fortsätter med sitt beteende som till exempel kan uttryckas via kriminella handlingar.²⁴ Det blir en form av acceptans för individen att fortskrida med sitt beteende och sina handlingar.²⁵ Denna negativa självbild blir som en ytterligare stigmatisering av individen.

4.2 Etablerade och outsiders

Etablerade och outsiders är en studie utförd av den tyska sociologen Nobert Elias tillsammans med hans student John L. Scotson. Studien ämnar undersöka tre bostadsområden i den engelska förorten Winston Parva.²⁶ Förorten valdes ut för att kunna belysa sociala relationer i en begränsad miljö. Orten var uppdelad i tre bostadsområden som i studien även kallades för zoner. Zon ett utgjorde ett medelklassområde medan zon två och zon tre var arbetarklassområden. Studien inriktade sig främst på zon två och zon tre.²⁷

Studien påvisade en utspelad maktkamp mellan familjerna i dessa två zoner. Dessa grupper var inte olika gällande klass, religion eller etnisk bakgrund. Gällande levnadssätt fanns det

---

²³ Ibid. s. 130.

²⁴ Ibid. s. 127.

²⁵ Ibid. s. 129.

²⁶ Norbert, Elias, Scotson, John L., (1999). *Etablerade och outsiders*. Lund: Arkiv. s. 9.

²⁷ Ibid.

inte heller några skillnader. Trots detta upplevdes det ändå finnas en stor distans mellan grupperna. De personer som bott på orten under en längre period kallades, i studien, för etablerade och de nyinflyttade kallades för outsiders. Den enda väsentliga skillnaden mellan dessa båda grupper var att de etablerade hade bott på orten längre än de nya familjerna hade gjort²⁸.

Trots att det egentligen inte fanns några sociala skillnader mellan de båda zonernas invånare betraktades de nyinflyttade som mindervärdiga i de etablerades ögon. Detta eskalerade i en stigmatisering av den nyinflyttade gruppen och maktförhållandet blev uppenbart. De etablerade familjerna började först frysa ut en oordentlig minoritet i den nyinflyttade gruppen, som varken följde normer eller rättsregler. Resultatet av denna utfrysning blev en stigmatisering mot hela outsidergruppen, även mot de individer som levde laglydigt.²⁹

De etablerade familjerna stigmatiserade de nyinflyttade på många olika vis. För att visa vilken avsky de hyste mot outsidergruppen valde de etablerade, bland annat, att upphöra med att gå till de lokala pubarna om de nyinflyttade vistades där. De etablerade utförde även sin sociala kontroll genom ytterligare sociala faktorer såsom skvaller och rykten³⁰.

Elias och Scotson påvisade med denna studie att sammanhållningen i den etablerade gruppen utgjorde maktställningen. De familjer som hade bott i området under lång tid hade utvecklat gemensamma värderingar och de stärktes genom dessa sociala ståndpunkter. Hos den nyinflyttade gruppen var det svårare att skapa en sådan sammanhållning, då de inte kände varandra sen innan, inte hade samma traditioner och inte heller hade samma lokala kännedom om området som de etablerade. De etablerade fann detta vara ett accepterat beteende mot outsidergruppen, eftersom att de ansågs vara annorlunda och hävdade därmed sin överlägsenhet.³¹

Outsidergruppens dåliga sociala sammanhållning och de etablerades goda sammanhållning, gjorde att de etablerades makt och status stärktes. Enligt studien var det många personer i outsidergruppen som, även om de egentligen inte ville det, accepterade att de betraktades som mindre värda. Denna acceptans utgjorde en självförståelse hos den nyinflyttade gruppen om att de var annorlunda och maktlösa.³²

4.3 Sociala band

Teorin om *sociala band* eller *sociala bandteorin*, är utvecklad av den amerikanska kriminologen Travis Hirschi 1969. Teori är en av kriminologins mest inflytelserika teorier och går under kategoriseringen kontrollteorier. Teorin handlar om att social kontroll hindrar människor från att göra lagöverträdelser i samhället. När individens sociala band till det

---

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid. s. 56.

³⁰ Ibid. s. 90.

³¹ Ibid. s.144

³² Ibid. s.60

konventionella samhället stärks, minskar således risken för att individen skall begå en handling som definieras som orättfärdig.³³

Teorin har sin grund i sociologen Émilie Durkheims ståndpunkt om brottslighetens orsaker. Durkheim formulerade en teori om anomi i slutet av 1800-talet, där han menade på att en normupplösning i samhället är en grundläggande förklaring till varför människor väljer att begå brott. Hirschi intresserade sig desto mer för människorna som inte begår några brottsliga handlingar, än de människor som väljer att göra det³⁴.

Hirschi talade om fyra sociala band som sammankopplar individen med samhället. Han menade att dessa band uppmuntrar den enskilde individen att förhålla sig på ett laglydigt sätt och därmed inte utföra kriminella handlingar. Han menade att dessa band förmår ett avståndstagande från sådant som kan beskrivas som avvikande beteenden. De sociala band som ingår i teorin är *anknytning*, *åtagande*, *delaktighet* och *övertygelse*.³⁵ Anknytning definieras genom en relation till en icke-kriminell människa och denna person kan exempelvis vara en förälder eller en vän. Individens investering i form av utbildning eller arbete symboliserar bandet åtagande. När en person medverkar i exempelvis en förening, går i skolan eller arbetar blir individen delaktig och övertygelse handlar enligt Hirschi om att individen följer de lagar som samhället föreskriver. Individen har en positiv övertygelse om att brottslighet är något negativt och förkastligt³⁶. Med hjälp av dessa band menade Hirschi att orsaken till varför en individ inte utför kriminella handlingar beror på graden av integration till samhället. Graden av integration påverkar enligt teorin den sociala kontrollen som utövas på individen.³⁷ Hirschi menade att ju starkare och införlivade dessa band är, desto svårare blir dem att bryta. En upplösning av dessa fyra band gör det möjligt för individer att begå sådana handlingar som ligger i deras intresse, trots att handlingarna går emot normerna i samhället.

Teorin om sociala band bygger på en empirisk undersökning, där Hirschi har låtit ungdomar på egen hand rapportera om brott och kriminalitet.³⁸

---

³³ Lilly, Cullen, Ball (2007). s. 106.

³⁴ Ibid. s. 101.

³⁵ Ibid s. 104-105.

³⁶ Hirschi, T (2002). *Causes of Delinquency*. New Brunswick, NJ:Transaction Publishers.

³⁷ Lilly, Cullen, Ball (2007). s. 111.

³⁸ Hirschi (2002).

5 Metod och material

Samhällsvetenskaplig metod kan beskrivas som ett utvecklande av forskningsfrågor och hur man kan ge akt på den sociala verkligheten. Metod är även hur man uppnår en viss nivå av systematik och logik i behandlingen utav empiriskt material.³⁹ Vidare kan metod delas upp i kvantitativ och kvalitativ metod.

Kvalitativ metod är inriktad på ett så kallat induktivt studerande av den sociala verkligheten. Framförallt är det fokus på individers perspektiv av idéer, betydelser och praktiker. Denna metod används av forskare för att på ett djupgående sätt kunna studera en reducerad del av den sociala verkligheten.⁴⁰ Kvantitativ metod är inriktad på att försöka begränsa mångtydig data till givna, redan färdigstrukturerade, kategorier. Denna typ av metod strävar efter att vara så objektiv som möjligt och snarare förenkla situationer än att naturligt se dem.⁴¹

Vår uppsats består av både kvantitativ och kvalitativ metod⁴² och är således en flerfaldig strategi.⁴³ Vår metod består av intervjuer med personal på KrAmi, en enkätundersökning med deltagarna samt dokumentanalys av befintligt material.

5.1 Avgränsning

Vi har valt att avgränsa oss till KrAmi Helsingborg, eftersom vi inte skulle ha haft möjlighet att belysa samtliga KrAmi i Sverige. Det finns 20 stycken KrAmi varav fem av dessa enbart är verksamheter för kvinnor.⁴⁴ Målgruppen i KrAmi Helsingborg är män, och därmed ingår således inga kvinnliga deltagare i vår uppsats. Eftersom KrAmi Helsingborg fortfarande är ett projekt är det inte jämförbart med inrättade verksamheter som exempelvis KrAmi Stockholm, KrAmi Göteborg eller KrAmi Malmö.

---

³⁹ Alvesson, Deetz (2009). s. 11.

⁴⁰ Ibid. s. 7.

⁴¹ Ibid. s. 65-66.

⁴² Bryman (2009). s. 77, 249.

⁴³ Bryman (2009). s. 409.

⁴⁴ Intervju med Ingrid Heimdahl, 2012-01-06.

5.2 Litteratursökning

Litteratursökningen⁴⁵ till vår uppsats började med en allmän sökning via Lunds universitets biblioteksdatabas LOVISA⁴⁶, med sökorden *KrAmi*, *kriminalitet* och *arbete*. Detta resulterade i en rad användbara böcker och artiklar. Vi har utöver detta material använt oss av KrAmis egna dokument för att få djupare information om verksamheten. Det har dock gjorts en sortering av det material som har framkommit, då mycket har bedömts att inte vara relevant till denna uppsats i relation till vårt syfte.⁴⁷ Vi har även varit källkritiska och undersökt tillförlitligheten hos de källor som vi har använt oss utav.⁴⁸ Vi granskade grundkällan hos de källor som vi valde att använda för att dessa skulle vara sanningsenliga.

Med hjälp av den moderna tekniken matas uppsatser in i databanker och genom nyckelord (sökord) förenklas sökandet efter relevant information. Nyckelord underlättar kategoriseringen av uppsatser och det blir enklare att mer precist tillägna sig den information som man söker. Vi har därför valt ut våra nyckelord mycket noggrant.⁴⁹

5.3 Etablering av kontakt

Genom kontakter på Kriminalvården Helsingborg fick vi kännedom om KrAmi Helsingborg. Vi tog torsdagen den 26 januari 2012 kontakt, via telefon, med Ingrid Heimdahl som representerar Kriminalvården på KrAmi. Vi presenterade oss och berättade om vår idé att skriva en uppsats om KrAmi Helsingborg. Heimdahl blev intresserad och tyckte att ett samarbete mellan KrAmi och blivande kriminologer vore mycket tillbörligt. Vi bokade ett möte för introduktion onsdagen den 1 februari 2012. Det var sedan via Hemidahl som vi fick kontakt med övrig personal på KrAmi Helsingborg.

5.4 Intervju som metod

I forskningssammanhang är det vanligt att en intervjuare frågar ut en respondent i taget⁵⁰, vilket även vi valde att göra. Vi beslutade oss för att göra så kallade ostrukturerad intervjuer, det vill säga intervjuer med frågor som vi i förväg formulerade men som det inte fanns några

---

⁴⁵ Backman, Jarl (1998). *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur. s. 22.

⁴⁶ Bibliotekskatalog <http://lovisa.lub.lu.se/cgi-bin/webqw/chameleon> hämtad 2012-01-04.

⁴⁷ Backman (1998). s. 26-27.

⁴⁸ Ejvegård, Rolf (2009). *Vetenskaplig metod*. Studentlitteratur AB, Lund. s. 71.

⁴⁹ Ibid. s. 90.

⁵⁰ Ibid. s. 51.

färdigutstakade svar på.⁵¹ Vi fann detta var det lämpligaste sättet eftersom intervjupersonerna på så sätt kunde svara öppet på alla frågorna och även ge sådan information som skulle kunna vara väsentlig för vår uppsats. Vi var därför försiktiga med en allt för formaliserad förhandsstruktur av frågorna, då detta kunde hindra de öppna svaren som vi var ute efter.⁵² Om vi istället hade valt att ha strukturerade intervjuer, hade risken varit att vi inte skulle få ut de svar som, för oss, var relevanta.⁵³ Genom intervjuer ville vi ta del av personalens arbetsuppgifter och deras synpunkter kring arbetet samt få en bättre inblick i verksamheten.

5.4.1 Intervjufrågorna

Vi upprättade intervjuguider inför våra intervjuer.⁵⁴ Dessa var mycket behjälpliga, då de är uppbyggda på ett sådant sätt att man inte behöver följa dem principfast.⁵⁵ Samtliga intervjuguider finns som bilagor i uppsatsen samt på separata ark.⁵⁶ Inledningsvis i intervjuerna började vi med att ställa biografiska frågor, då vi bad intervjupersonerna att berätta om sig själva och sin yrkesroll.⁵⁷ Frågorna som vi därefter ställde kan beskrivas som åsiktsfrågor.⁵⁸ Intervjupersonen uppmuntrades till att tala vidare genom att vi yttrade medhållande uttryck såsom ”mm” och ”ja”.⁵⁹

Vi valde att spela in samtliga intervjuer för att inte gå miste om viktig information, men även för att underlätta transkriberingen av intervjuerna. Vidare använde vi oss av en öppen mikrofon, vilket vi fann vara mer etiskt försvarbart⁶⁰ än att inneha en dold mikrofon.⁶¹ Vi var tydliga med att redogöra för berörda parter hur deras svar eventuellt skulle komma att användas. Vi prioriterade att intervjupersonerna skulle vara väl medvetna om vår uppsats och dess syfte. Ingen av intervjupersonerna hade invändningar mot att vi använde oss utav inspelningsutrustning eller antecknade under intervjuerna.⁶² Vid analys av intervjuerna har vi försökt att hitta mönster och variation.⁶³ Vi har sammanställt samtliga intervjuer i detaljerade intervjuutskrifter som blev cirka femton A4 sidor vardera.⁶⁴ Dessa intervjuutskrifter finns på separata ark samt inspelade på datakassetter.

---

⁵¹ Halvorsen, Knut (2009). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur AB. s. 88.

⁵² Ryen, Anne (2004). *Kvalitativ intervju – från vetenskapsteorier till fältstudier*. Malmö: Daleke Grafiska AB. s. 44.

⁵³ Lantz, Annika (2008). *Intervjumethodik*. Poland: Pozkal. s. 33.

⁵⁴ Ryen (2004). s. 272.

⁵⁵ Ibid. s. 63.

⁵⁶ Se Bilaga 2, Bilaga 3, Bilaga 4.

⁵⁷ Ryen (2004). s. 49.

⁵⁸ May, Tim (2001). *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur. s. 130.

⁵⁹ Ryen (2004). s. 53.

⁶⁰ Se avsnitt 5.9 Etiska överväganden.

⁶¹ Ryen (2004). s. 57.

⁶² Ibid. s. 56.

⁶³ Trost, Jan (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur. S. 147.

⁶⁴ Ibid. s. 148.

5.5 Enkät som metod

I insamlandet av empiri har vi även använt oss av en enkätundersökning som metod. Enkäter är ett mätinstrument som man kan mäta människors beteenden, känslor och åsikter med.⁶⁵ Detta är precis vad som varit aktuellt för vår uppsats eftersom att vi är intresserade av deltagarnas personliga åsikter. Dessutom möjliggör enkäter att man kan tillgå ett stort antal respondenter. Vi har gjort bedömningen att enkät som metod är ett snabbare och smidigare sätt än att intervjua alla deltagarna. I vårt fall skulle det kunna uppstå problematik kring hur urvalet till intervjuerna med deltagarna skulle ha gått till. Vi hade då fått resonera kring *vilka* som skulle ha valts ut och *varför* just dessa deltagare?

Ett annat utmärkande drag för enkäter är att respondenterna självständigt kan besvara enkätfrågorna.⁶⁶ Detta menar vi också är ett bra tillvägagångssätt eftersom vi gjort bedömningen av att frågorna kan upplevas vara av sensitiv karaktär.⁶⁷ Att respondenterna kunde fylla i enkäten utan vår närvaro, såg vi som positivt när vi lämnade ifrån oss enkäterna i KrAmis lokalitet. Vi valde att låta enkäterna ligga kvar under fem veckors tid, från den 9 mars 2012 till 13 april 2012. Vi gjorde denna bedömning då att vi inte hade möjlighet att befinna oss på KrAmi hela tiden, eftersom deltagarna kommer och går oregelbundet. Vår enkätundersökning består av 13 stycken enkäter.

Med hänsyn till deltagarnas anonymitet och för att det skulle bli så enkelt som möjligt för dem att besvara enkäten, valde vi att använda oss av en försluten box. Denna placerade vi på en uppmärksam position i uppehållsrummet på KrAmi. Tanken var att enkäterna som blivit besvarade skulle läggas i denna box så att obehöriga inte skulle kunna tillägna sig materialet. Vi ville även försäkra oss om att personalen inte värderade deltagarnas svar, då ämnet som vi berör är tämligen känsligt och personligt. Vi har beaktat etiska överväganden och tycker det är mycket viktigt att ta hänsyn till detta.⁶⁸

En nackdel med att använda sig av enkätundersökningar där respondenterna är anonyma, är att inga kompletteringar kan göras i efterhand.⁶⁹

5.5.1 Enkätfrågorna

Vår enkät består av 18 frågor, den inleds med sakfrågor rörande bakgrundsvariabler såsom ålder.⁷⁰ Då KrAmi Helsingborg enbart mottager män i sin verksamhet, behövdes ingen bakgrundsvariabel gällande kön. Vidare följer frågor som bland annat berör hur länge deltagaren varit inskriven på KrAmi och hur deltagaren kom i kontakt med KrAmi. Vi har även ställt frågor gällande huruvida KrAmi Helsingborg har påverkat deltagaren genom att ställa frågor som berör begreppen självförtroende, motivation och strukturering. Därefter

---

⁶⁵ Trost, Jan (2001). *Enkätboken*. Poland: Pozkal. s. 11.

⁶⁶ Ibid. s. 9.

⁶⁷ Ibid. s. 9-10.

⁶⁸ Bryman (2009). S. 440.

⁶⁹ Ibid. s. 147.

⁷⁰ May (2001). s. 129.

kommer personliga frågor angående vägen till arbete, praktik och studier. Avslutningsvis vill vi undersöka deltagarnas åsikter om KrAmi och ställer därför några attitydfrågor.

Vi har haft i åtanke att risk för att missförstånd lätt kan uppstå i samband med enkäter, då de tillfrågade själva tolkar frågorna och att alla därtill har olika förkunskaper på området. Vi har försökt att sträva efter att använda ett vardagligt och enkelt språk i vår enkätundersökning.⁷¹ Detta har vi gjort genom att anpassa språket efter vår målgrupp. Enkätformuläret har till stor del varit utformad genom fasta svarsalternativ: *Ja*, *Nej* och *Kanske*. Detta har underlättat sammanställningen av enkäterna för oss, då det inte är lika tidskrävande vid bearbetningen som med öppna svarsalternativ.⁷² En risk hade kunnat vara att deltagarna undgått att besvara frågorna om vi enbart hade använt oss av öppna svarsalternativ, av den orsaken att det kan upplevas som ansträngande att själv formulera sig skriftligt.⁷³ Respondenternas svar blir mer jämförbara och likvärdiga då man använder sig av slutna frågor.⁷⁴

Vid fyra av frågeformulärets 18 frågor valde vi dock att lämna frågorna helt öppna. Vid övriga frågor gjorde vi bedömningen att det var viktigt att kunna besvara frågorna öppet, detta genom att ange ett svarsalternativ som *Annat* med tillhörande blanka rader. Vi har vid dessa tillfällen bedömt att våra svarsalternativ inte haft möjlighet att vara heltäckande och passande för samtliga.

Enkäten innehåller även frågor där deltagaren har haft möjlighet till svarsalternativet: *Vet ej*. Vi är medvetna om att detta skulle kunna ha lett till att deltagarna angett detta som svar för att slippa ta ställning i frågan, men vi ansåg emellertid att det var av vikt att vi inte ”tvingade” deltagarna att svara på sådant som de eventuellt inte visste eller kunde ta ställning till.⁷⁵ Vi valde även att avsluta enkäten med en helt öppen fråga: *Övriga synpunkter och kommentarer*. Denna fråga har vi ansett vara mycket värdefull då den har bidragit med mycket betydande tankar⁷⁶.

5.6 Dokumentanalys som metod

Vi har gjort dokumentanalys av officiella dokument från KrAmi Helsingborg. Det statistiska underlaget är framtaget av Pia Klintvik onsdagen den 29 februari 2012. Vi fick själva sammanställa och göra ett dokument av statistik från 2009, 2010 och 2011. Detta har givit oss betydande information i förhållande till uppsatsens syfte.⁷⁷ Vi har därefter även skapat diagram för att lättare kunna skåda utfallet av empiriskt material. I framställningen av diagram användes Microsoft Word eftersom att man i programmet, enligt oss, kan utforma smakfulla diagram.

---

⁷¹ Trost (2001). s. 80.

⁷² Ibid. s. 72.

⁷³ Ibid. s. 72.

⁷⁴ May (2001). s. 131.

⁷⁵ Trost (2001). s. 74.

⁷⁶ Ibid. s. 72.

⁷⁷ Bryman (2009). s. 361.

5.7 Urval

Samtliga intervjupersoner har lång arbetslivserfarenhet inom sina respektive sektioner, samt bär på god kunskap gällande att bedriva arbete med kriminellt belastade människor. Vi valde att intervjua sammanlagt tre personer. En representant från varje sektion: Arbetsförmedlingen, Kriminalvården och Socialtjänsten. På grund av verksamhetens personalupplägg har urval av intervjupersoner varit förutbestämt och vi har således inte kunnat påverka detta. Vårt urval består av två kvinnor och en man, men är ändå heterogent inom den givna homogeniteten.⁷⁸

Gällande urvalet för vår enkätundersökning finns det olika typer av urval. Dessa urval är antingen sannolikhetsurval, vilka man brukar kalla slumpmässiga urval, eller icke-sannolikhetsurval.⁷⁹ Eftersom vi inte känner till hela urvalsdomänen fick vi i detta fall använda oss av ett icke-sannolikhetsurval, då det inte är nödvändigt att göra generaliseringar från urvalet till populationen.⁸⁰ Vi har alltså inte utgått från att generalisera från vår enkätundersökning, utan vi har strävat efter att se tendenser till samband mellan deltagarnas svar och KrAmi Helsingborgs insatser. Vi har enbart lämnat enkäterna till deltagare på KrAmi Helsingborg, vilket gör att urvalet inte kan sägas vara representativt för den hela populationen av deltagare som varit inskrivna på KrAmi runtom i Sverige. Deltagarna som har ingått i vår enkätundersökning har valts ut genom ett strategiskt urval, på grund av vår kännedom om deras egenskaper om att vara deltagare.⁸¹

5.7.1 Bortfall

Ett bortfall i en statistisk undersökning innebär att man saknar viss form av data från undersökningsenheten. Detta kan vara ett resultat av exempelvis tekniska motgångar eller svarsvägran.⁸² Det finns två olika typer av bortfall, nämligen *externt* och *internt*. Externt bortfall innebär att respondenterna, av någon anledning, själva väljer att inte fylla i blanketten eller att de är frånvarande vid enkättillfället. Med internt bortfall menas de frågor eller delar av frågor som de medverkande respondenterna väljer att inte svara på.⁸³ I vår undersökning är det externa bortfallet de deltagare som inte hade tid eller lust att delta i undersökningen. Vårt externa bortfall är både för oss och för personalen på KrAmi okänt. Detta med anledning av att utskrivna deltagare emellanåt vistas på KrAmi samt att det är individuellt när deltagaren avslutar KrAmi-programmet. Det hade därmed inte bidragit till att basera vårt externa bortfall utifrån personalens inskrivningslistor. Det interna bortfallet blev åtta frågor fördelat på fem enkätformulär. I enkätformulär nummer 4 saknades svar på fråga 14, i enkätformulär nummer 7 saknades svar på fråga tolv och fråga 18, i enkätformulär nummer 8 saknades svar på fråga tolv, fråga 14 och fråga 18, i enkätformulär nummer 9 saknades svar på fråga 14 och i

---

⁷⁸ Trost (2010). s. 137.

⁷⁹ May (2001). s. 118.

⁸⁰ Ibid. s. 121.

⁸¹ Ibid. s. 121.

⁸² Nationalencyklopedin – *bortfall* <http://www.ne.se/bortfall> hämtad 2012-03-01.

⁸³ Körner, Svante & Wahlgren, Lars (2002). *Praktisk statistik*. Lund: Studentlitteratur. s. 21.

enkätformulär nummer 10 saknades svar på fråga 18. Det interna bortfallet kan bero på att samtliga frågor som deltagarna valt att inte besvara är av öppen karaktär. Vidare kan det även bero på att dem inte kunnat eller velat uttrycka sig skriftligen eller att dem inte haft tillräckligt med tid för att besvara samtliga frågor.

5.8 Tillvägagångssätt

För att besvara forskningsfråga 1 och 2 började vi med att inhämta så mycket information som möjligt och därefter läsa in oss på fältet. Under tiden som vi på ett teoretiskt sätt studerade all information och dokumentation, så träffade vi Heimdahl för ett introduktionsmöte onsdagen den 1 februari 2012. Våra forskningsfrågor har därefter delvis baserats på våra intervjuer med personalen på KrAmi Helsingborg. Den första intervjun ägde rum måndagen den 6 februari 2012 med Ingrid Heimdahl som representerar Kriminalvården på KrAmi. Hon är utbildad socionom sedan 2004 och har arbetat på KrAmi sedan projektet startade år 2009. Heimdahl ansvarar bland annat för kontakt med Kriminalvården. Den andra intervjun ägde rum tisdagen den 28 februari 2012 med Pia Klintvik som representerar Socialtjänsten. Hon är utbildad socionom sedan 2006 och även hon har arbetat på KrAmi sedan projektet startade. Klintsviks främsta arbetsuppgifter är att sköta kontakten med Helsingborgs stad samt Lärcenter i Helsingborg. Hon ansvarar även för ekonomiska frågor såsom aktivitetsstöd och Centrala studiestödnämnden (CSN). Dagen efter, onsdagen den 29 februari 2012, intervjuades Johan Book som representerar Arbetsförmedlingen. Hans arbetsuppgifter handlar till största del om vägledning inom arbetssökandet bland annat genom att vara länken mellan deltagare och arbetsgivare. Book har nio års erfarenhet inom Arbetsförmedlingen, men har även erfarenhet inom polisiärt arbete. Book fick anställning på KrAmi i slutet av år 2011. Samtliga intervjuer har ägt rum på KrAmi, på respektive intervjupersons kontor. Våra forskningsfrågor har även besvarats genom vår enkätundersökning med deltagarna på KrAmi Helsingborg.

För att sammanställa och koda våra enkäter har vi använt oss av datorprogrammet Statistical Package for the Social Sciences (SPSS), vilket är ett program för statistisk analys. I framställningen av diagram användes Microsoft Word och Microsoft Excel.

5.9 Etiska överväganden

Vi har informerat berörda parter om vår uppsats och tagit hänsyn till dem som valt att medverka.

Vi har även beaktat etiska riktlinjer för att minimera eventuella risker och skador som kan drabba dem som deltagit i undersökningen. Samtliga som har intervjuats har godkänt att namn skrivs ut.⁸⁴ Vi har beaktat etiska överväganden genom att samtliga enkäter har hanterats anonymt. Vi har även varit tydliga med att informera respondenterna om att deras deltagande i enkätundersökningen varit frivillig. Vi förmodade att det skulle kunna ha uppfattats som stötande om vi befunnit oss på plats då deltagarna besvarade enkäterna, så vi beslutade att lämna enkäterna på KrAmi för att några veckor senare hämta dem igen.

För att beakta etiska aspekter valde vi att vara mycket försiktiga med att inte ”trampa deltagarna på tårna”. Med anledning av detta valde vi att inte taga med frågor kring tidigare kriminalitet, missbruk eller andra personliga förhållanden. Vidare gjorde vi även denna bedömning, eftersom vi ansåg att det inte heller skulle ha någon relevans för vår uppsats.

Med hänsyn till deltagarnas anonymitet och för att det skulle bli så enkelt som möjligt för dem att besvara enkäten, använde vi oss av en försluten box. Denna placerade vi på synligt ställe i uppehållsrummet på KrAmi, i vilken deltagarna själva fick lämna sin besvarade enkät och därmed stärktes deras anonymitet. Vi ville även försäkra oss om att obehöriga inte kunde ta del av materialet samt att personal inte värderade deltagarnas svar, då ämnet som vi berör är tämligen känsligt och personligt.

5.10 Reliabilitet och validitet

Validitet betyder att det som mäts och analyseras i en uppsats motsvarar det som är relevant för uppsatsen. En uppsats med låg validitet har inte undersökt, eller mätt, det som den hade för avsikt att mäta. Begreppet validitet kan även delas upp i två olika termer – *intern* och *extern* validitet. Den interna validiteten gäller huruvida de slutsatser som har dragits i uppsatsen är trovärdiga eller inte. Den interna validiteten är situationsbunden. Extern validitet handlar om huruvida utvärderingens slutsatser går att generalisera även till andra situationer.⁸⁵

Vi anser att valet av metod var bra eftersom att vi med denna lyckades att besvara samtliga forskningsfrågor. Vi anser att enkätfrågorna är väl genomtänkta och att dem var fullt tillräckliga för att få tillgång till det som för oss var relevant. Vi kommer dock inte kunna generalisera utifrån vår enkätundersökning, men vi har strävat efter att se tendenser till samband mellan deltagarnas svar och KrAmis insatser. Vi är väl medvetna om att urvalet inte kan sägas vara representativt för hela populationen av deltagare som varit inskrivna på KrAmi runt om i Sverige, vilket gör att vi inte kan generalisera några empiriska resultat.

I våra intervjuguider formulerade vi med största noggrannhet de viktigaste frågorna i förhållande till uppsatsens syfte. Vi fick under intervjutillfällena de frågor som vi ville få svar på, besvarade av intervjupersonerna. Detta har bidragit till en hög grad av validitet.

Utifrån dokumentanalys av Årsredovisning 2009, Årsredovisning 2010 och Årsredovisning 2011 har vi delgivits information som varit relevant i förhållande till uppsatsens syfte. Därmed har validiteten stärkts. Ovan nämnda årsredovisningar går inte att generalisera på andra KrAmi verksamheter i Sverige, eftersom dessa enbart behandlar KrAmi Helsingborg.

---

⁸⁴ Sandberg, Bo & Faugert, Sven (2009). *Perspektiv på utvärdering*. Studentlitteratur AB. s. 137.

⁸⁵ Ibid. s. 134.

Reliabilitet handlar om tillförlitlighet och avser uppsatsen precision. Samma metod för datainsamling och analys ska kunna tillämpas av olika personer på samma material och ge samma resultat. Reliabilitet handlar således om systematiken och noggrannheten i en uppsats. En låg reliabilitet skulle innebära att resultaten är osäkra.⁸⁶ Situationen skall vara likadan för alla respondenter och måtten skall inte störas av variationer i tid.⁸⁷ När vi har utformat våra enkätformulär har vi betraktat reliabiliteten och validiteten i enlighet med två utgångspunkter. Den första utgångspunkten vi har haft i åtanke är strukturering. Vi valde att ge enkätfrågorna, till viss del, endast fasta svarsalternativ och därmed höll vi oss till ämnet gällande frågornas innehåll.⁸⁸ Den andra utgångspunkten vi haft i åtanke är standardisering vilken handlar om att avsaknad av variation ska föreligga. Frågorna var formulerade liktydigt och följde en röd tråd. När det gäller situationen i vilken deltagarna fyllde i enkäten kan det ha förekommit en viss variation. Vi är medvetna om att vårt resultat av undersökningen kan påverkats genom att deltagarna eventuellt pratat med varandra då besvarandet av enkäterna skett utom vår närvaro.⁸⁹ Vi har resonerat kring detta och eftersom att samtliga deltagare är vuxna, 18 till 45 år, anser vi att dessa troligen kunnat fylla i sin enkät utan att diskutera den med varandra.

Vi anser att intervjuerna är av hög reliabilitet, visserligen kan intervjupersonerna ha talat med osanning eller förskönat verksamheten men vi har således inte utgått ifrån att så är fallet. Detta med utgångspunkt i att samtliga intervjupersoner har besvarat frågorna relativt likt varandra. Dessutom har dem lång erfarenhet inom sitt område och därmed anser vi att dem är förtroendeingivande intervjupersoner. Vidare har samtliga intervjupersoner intervjuats på KrAmis kontor och detta innebär att den platsbundna situationen har varit likadan för alla intervjupersoner.

Gällande dokumentanalys av Årsredovisning 2009, Årsredovisning 2010 och Årsredovisning 2011 anser vi att reliabiliteten har varit hög. Eftersom dessa dokument har publicerats och är officiella antar vi att dessa är granskade av Helsingborgs kommun och därmed även tillförlitliga.⁹⁰ Hade årsredovisningarna reproducerats skulle samma slutsatser ha framkommit.

Angående bortfallet kan utfallet av enkätundersökningen ha påverkats av det externa bortfallet. Vi kan omöjligt veta av vilken eller vilka anledningar som deltagarna valde att inte delta i undersökningen. Detta eftersom att vi inte har varit på plats under besvarandet av enkäten. Det interna bortfallet handlar om att samtliga enkätfrågor inte har besvarats det vill säga att ”uppgift saknas”.⁹¹ Däremot påverkades inte resultatet av det interna bortfallet, då det var minimalt. Slutsatsen av ovan nämnda är att reliabiliteten och validiteten i vår enkätundersökning är god men möjligtvis hade kunnat vara något högre. Trots att svarssituationerna till viss mån varierade, vilket möjligen kan ifrågasätta graden av standardisering, som i sin tur kan ha påverkat resultatet, menar vi att enkätundersökningen präglades av validitet. Vi är likaså medvetna om att reliabilitet i undersökningen eventuellt skulle blivit starkare om vi haft ett större urval.

Angående intervjuerna har vi inte haft något externt och internt bortfall, då samtliga intervjupersoner som tillfrågades valde att medverka i intervju.

---

⁸⁶ Ibid. s. 135.

⁸⁷ Trost (2001). s. 61-62.

⁸⁸ Ibid. s. 56-57.

⁸⁹ Ibid. s. 56-57.

⁹⁰ Bryman (2009). s. 362.

⁹¹ Trost (2001). s. 114.

5.11 Problematik med metodval

Något som är viktigt inom uppsatsskrivning är att området för det som man skall skriva om är väl definierat och avgränsat.⁹² Trots att vi har känt att det skulle ha behövts ännu mer tid för examensarbetet så har vi ändå försökt att arbeta mer på djupet än på bredden. Att arbeta på djupet innebär att man definierar sitt undersökningsområde så snävt som möjligt och att man arbeta med preciseringar och detaljer. När man arbetar på bredden satsar man istället på att täcka in ett så stort och vitt ämnesområde som möjligt.⁹³

Det har varit en viss problematik gällande inhämtandet av material, då mycket av det som skulle vara användbart till vårt arbete är sekretessbelagt. Gällande intervjuerna var det ganska svårt att få tillfälle att intervju personerna. Tre intervjuer kan tyckas vara otillräckligt, men då intervjuerna varit djupa och längre har vi fått den information som vi har behövt.⁹⁴ Intervjuerna har både tagit tid på det empiriska planet och på bearbetningsplanet. Vi förberedde oss noga inför varje intervju, eftersom att vi ville undvika att behöva vända oss till intervjupersonerna igen, för att behöva ställa kontrollfrågor.⁹⁵ Vi lät även personerna som blivit intervjuade att läsa igenom utskriften av intervjun, så att denne fick möjlighet att göra eventuella rättelser. Detta var ett bra sätt eftersom att vi kunde försäkra oss om att vi inte hade missförstått något.⁹⁶ Vi är dock medvetna om att intervjupersonerna inte fullt ut kan ge en ”spegelbild” av verksamheten.⁹⁷

Det framkom en viss problematik när vi under introduktionsmötet bad om statistiskt underlag för KrAmi 2009, 2010 samt 2011. Dels var personalen inte helt villiga att delge denna information, främst för projektets första år. Dessutom var det besvärligt för dem att ta fram detta material ur databanken. Efter att vi fått ta del av statistiken sammanställde vi materialet, för att kunna analysera detta.

Ur ett ekonomiskt och miljömässigt perspektiv ansåg vi det först vara ett problem att skriva ut våra intervjuutskrifter till intervjupersonerna samt enkäterna till deltagarna i pappersform. Vi löste dock en del av miljöproblematiken genom att maila våra intervjuutskrifter till respektive intervjupersons mailadress. Gällande enkäterna fanns det inte någon lösning utan vi fick skriva ut samtliga enkätformulär. För att kringgå den ekonomiska aspekten valde vi att skriva ut våra enkäter på Campus tillhörande Lund universitet i Helsingborg, som har förmånliga priser för studenter.

---

⁹² Ejvegård (2009). s. 28.

⁹³ Ibid. s. 29.

⁹⁴ Trost (2010). S. 144.

⁹⁵ Ejvegård (2009). s. 51.

⁹⁶ Ibid. s. 52.

⁹⁷ Alvesson, Deetz (2009). s. 83.

6 Utfall av empiriskt material

Nedan följer utfallet av vårt empiriska material utifrån våra intervjuer, vår enkätundersökning samt dokumentanalys av befintligt material.

6.1 KrAmi Helsingborgs praktiska arbete

Personalen på KrAmi Helsingborg bedriver rekryteringen till verksamheten i samarbete med bland annat anstalter, frivårdskontor och socialtjänst. Deltagarna söker till KrAmi på eget initiativ, detta sker via intresseanmälan antingen skriftligen eller muntligen. Detta följs sedan upp av ett informationsmöte och vid senare tillfälle även en intervju. För att gå vidare i KrAmis rekryteringsprocess finns det vissa kriterier som måste vara uppfyllda. Deltagarna måste ha ordnat boende, ordnad barnomsorg, inte vara aktuell för nya rättegångar där åtal kan leda till fängelse som straffpåföljd samt kunna uppvisa drogfrihet vid urinprovskontroll utförd av personal på KrAmi.⁹⁸

Efter rekryteringsprocess undertecknar deltagaren ett kontrakt där han förbinder sig att avhålla sig från kriminalitet, våld och narkotika. En ytterligare förutsättning för att få påbörja KrAmis program, är att deltagaren uppvisar ett sådant beteende som innebär att deltagaren kan fullfölja programmet utan risk för sig själv eller andra.⁹⁹ KrAmis definitionen av risk i detta sammanhang innebär fysiskt våld mot sig själv eller andra personer, psykiskt destruktivt beteende eller annan betydlig fara.¹⁰⁰ Enligt KrAmis policydokument tillhör ovannämnd process *förberedelsefasen*.

Programmet avser att utveckla relationsskapande aktiviteter för att påverka deltagaren till en livsstilsförändring, vilket kallas *lärandeprocessen*. Denna process handlar om att möta deltagarnas behov och ge dem möjlighet att hitta en ny tillhörighet. Deltagaren får lära sig att ta ansvar och träna sina sociala färdigheter.¹⁰¹

Efter inskrivning påbörjas en så kallad *vägledningsfas*, där deltagaren samtidigt blir registrerade hos Arbetsförmedlingen. Vägledningsaktiviteter i grupp pågår under två till fyra veckors tid. Det är under denna tid som deltagarna ges utrymme att utvecklas i diverse sociala sammanhang. Denna utveckling ska leda till ökad och förbättrad kunskap om arbetsmarknaden, sina rättigheter och skyldigheter, budgetrådgivning och skuldsanering. Normaltsätt erhåller deltagaren aktivitetsstöd om minst 178 kronor per månad, om detta inte

---

⁹⁸ Heimdahl, 2012-02-06.

⁹⁹ Policydokument.

¹⁰⁰ Intervju med Pia Klintvik, 2012-02-28.

¹⁰¹ Intervju med Johan Book, 2012-02-29.

är möjligt ansöker deltagaren istället om försörjningsstöd. Personalen försöker att motivera deltagaren till att gå med i Arbetslöshetskassa (A-kassa) om det skulle vara så att anställningen inte skulle fortgå. Att vara inskriven hos KrAmi är helt kostnadsfritt för deltagaren, så även samtliga aktiviteter. Dessutom erbjuder KrAmi Helsingborg arbetskläder till deltagarna som börjar arbeta eller praktisera.¹⁰²

Efter aktiviteterna inleds arbetslivspraktik och KrAmi lägger stor vikt vid att deltagaren på egen hand skall kunna planera och strukturera sitt arbetssökande. Vägledningen sker genom personlig handledning och stödsamtal. Under handledningen upprättas bland annat en meritlista och ett personligt brev. Dessa praktikperioder varierar över tid utifrån regelverk och deltagarens egna behov. Målet efter avslutad praktik är att den ska leda till anställning alternativt utbildning för deltagaren.¹⁰³

Under arbetslivspraktiken hålls regelbunden kontakt mellan personal, deltagare och arbetsgivare. Kontakten kvarstår vidare under anställningens första år. Kontakten anpassas efter individuella behov och lokala förutsättningar. Finns det behov och intresse har deltagaren möjlighet till fortsatt stöd även efter det första året.¹⁰⁴ Denna process utgör *uppföljningsfasen* inom programmet. Personalen anser att det är viktigt att man avtalar tid för möte, där alla berörda parter träffas och samtalar.¹⁰⁵ KrAmi erbjuder även möjlighet för deltagaren att påbörja studier vid Helsingborgs lärcenter. Detta är en mötesplats för vuxenstuderande människor. Deltagarna kan här välja på mer än 500 kurser och program i gymnasial och grundläggande vuxenutbildning, dessa kan ha praktisk eller teoretisk inriktning. Via lärcentrum får man tillgång till vägledning, lokaler och diverse hjälpmedel såsom datorer med Internet, kopiering och tentamensmöjligheter.¹⁰⁶ Lärcenter är en funktion, i samspel med olika aktörer och myndigheter, för lokal och regional utveckling genom bland annat kompetensförsörjning och nyskapande utbildningar.¹⁰⁷ Som studerande träffar man även många andra. Klintvik menade, ”... de e otroligt viktigt att dom känner gemenskap å träffar andra i samma situation”.¹⁰⁸

Utöver vägledning med arbete och studier erbjuder KrAmi sociala aktiviteter såsom matlagning och idrottsevenemang. Dessa anordnade träffar skall bidra till att deltagarna skapar sig ett nytt kontaktnät samt för att denne på något vis skall sysselsätta sig. Heimdahl sade; ”... gamla deltagare kommer hit på våra aktiviteter (..) och ibland har dom till och med barnen med sej”.¹⁰⁹

Personalen på KrAmi har gemensamma morgonmöten, där dem diskuterar vart deltagarna befinner sig i processen samt hur man ska arbeta vidare.¹¹⁰ Heimdahl berättade, ”Det är otroligt viktigt att våra myndigheter samverkar”.¹¹¹

Heimdahl berättade att hennes arbetsuppgifter som huvudansvarig samordnare handlar om att ha kontinuerlig kontakt med Kriminalvården. Vidare berättade Heimdahl att hon har mer kontakt med exempelvis deltagare som har blivit dömda till intensivövervakning med

---

¹⁰² Klintvik, 2012-02-28.

¹⁰³ Book, 2012-02-29.

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ Ibid.

¹⁰⁶ Klintvik, 2012-02-28.

¹⁰⁷ Ibid.

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Heimdahl, 2012-02-06.

¹¹⁰ Book, 2012-02-29.

¹¹¹ Heimdahl, 2012-02-06.

elektronisk kontroll (fotboja) eller deltagare som är i utslussfas från anstalt jämfört med deltagare som anmäler sig till KrAmi via socialtjänsten. Heimdahl föreläser även på arbetsplatser och föreningar om KrAmi Helsingborg för att skapa en bättre förståelse för verksamheten och dess syfte hos berörda parter.¹¹²

Klintvik skildrade sina arbetsuppgifter som att huvudsakligen ta hand om ekonomiska frågor som deltagarna har. Detta kan innebära att informera om skuld och budget, CSN-ansökningar och aktivitetsstöd. Mycket av Klintviks arbetsuppgifter berör Helsingborgs kommun och Socialtjänsten. Klintvik berättade vidare att det är hon i personalen som har mest kontakt med lärcenter Helsingborg.¹¹³

Book sade att han skriver in deltagarna på Arbetsförmedlingen om det är så att deltagaren inte finns registrerad i Arbetsförmedlingens databank. Book beskrev vidare sina arbetsuppgifter som den av personalen som har huvudansvaret för arbetsgivarkontakter och ett uppföljningsansvar med arbetsgivarna, då deltagarna är ute på praktik. När Book presenterar KrAmi projektet på olika arbetsplatser, görs detta förutsättningslöst. Book fortsatte, "... men man hoppas ju att dom ska nappa".¹¹⁴ Han berättade även om sina uppgifter inom arbetsmarknadsvägledning. Enligt Book är detta ett viktigt moment när deltagarna söker jobb, då de ska kunna göra ett medvetet val och förstå hur arbetsmarknaden ser ut. På KrAmi Helsingborg arbetar inga personer ideellt och enligt personalen själva finns det inga tankar på att i framtiden använda sig av volontärarbetare.¹¹⁵

I den dagliga verksamheten arbetar personalen utifrån konsekvenspedagogiken. Denna metod bygger på tanken att lära sig att förstå sambandet mellan handling och konsekvens. Heimdahl berättade vidare, "... syftet är att deltagarna ska se och förstå konsekvenserna av sina handlingar, för att därefter kunna göra medvetna val i sitt liv".¹¹⁶ Genom konsekvenspedagogik önskar man syfta till att deltagaren skall lära sig sociala färdigheter då man arbetar med fostran och pedagogik och inte genom behandling. All personal på KrAmi Helsingborg har genomgått en introduktionskurs i konsekvenspedagogik under tre dagar. Vidare har Heimdahl och Klintvik genomgått kriminalvårdens MI-utbildning som är kunskap och förståelse om motiverande samtal.¹¹⁷ Heimdahl berättade, "... ja har lärt mej massa (.) tycker det är enklare att prata med deltagarna nu (..) kan mer motivera dom nu".¹¹⁸

---

¹¹² Ibid.

¹¹³ Klintvik, 2012-02-28.

¹¹⁴ Book, 2012-02-29.

¹¹⁵ Klintvik, 2012-02-28.

¹¹⁶ Heimdahl, 2012-02-06.

¹¹⁷ Ibid.

¹¹⁸ Klintvik, 2012-02-28.

6.2 KrAmi Helsingborgs måluppfyllelse utifrån statistiskt material

Det första året 2009 hade KrAmi endast ett intagningsstillfälle. Under 2010 hade man tre intagningsstillfällen och under 2011 utökade man till fyra intagningsstillfällen.¹¹⁹

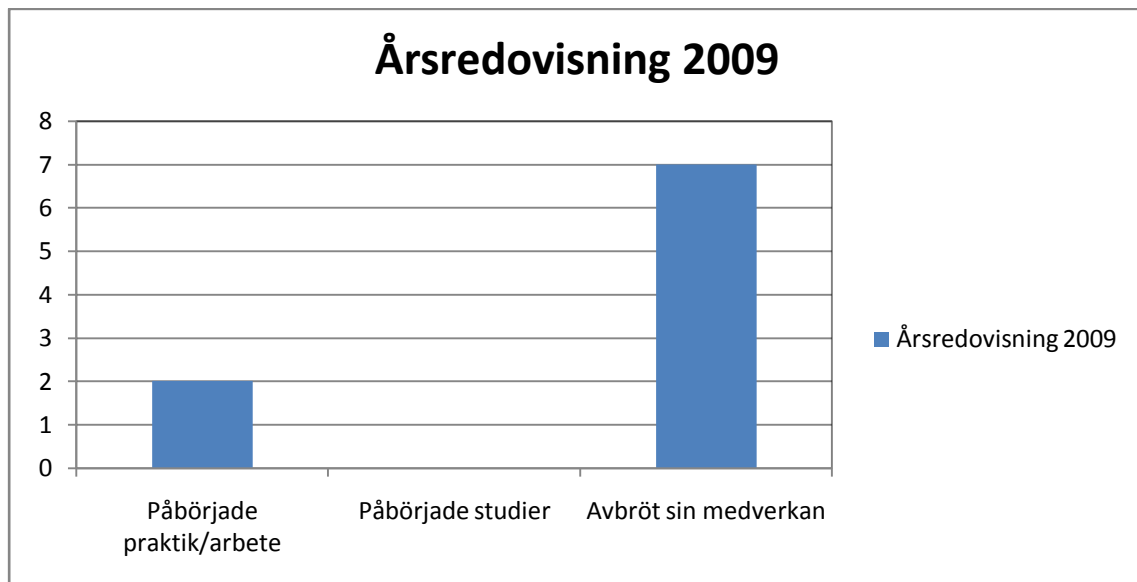

Diagram 1.

Den 2 november 2009 skrev nio deltagare in sig på KrAmi. Av dessa kom två ut i arbete och sju avbröt sin medverkan i KrAmi.¹²⁰

---

¹¹⁹ KrAmi Helsingborg, Årsredovisning 2009, Årsredovisning 2010, Årsredovisning 2011.

¹²⁰ KrAmi Helsingborg, Årsredovisning 2009.

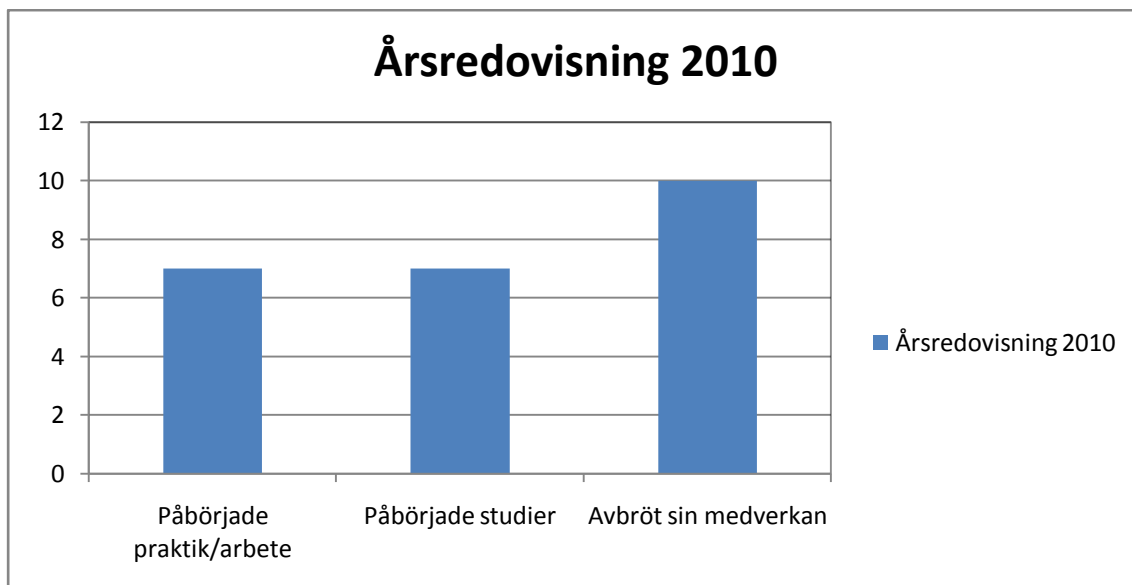

Diagram 2.

Vid den första intagningen den 1 februari 2010 skrev elva deltagare in sig på KrAmi. Av dessa kom tre ut i arbete, två började med studier och sex avbröt sin medverkan i KrAmi. Vid den andra intagningen den 26 april skrev åtta deltagare in sig på KrAmi. Av dessa kom tre ut i arbete, tre började med studier och två avbröt sin medverkan på KrAmi. Vid den tredje intagningen den 11 oktober skrev fem deltagare in sig på KrAmi. Av dessa kom en ut i arbete, två började med studier och två avbröt.¹²¹

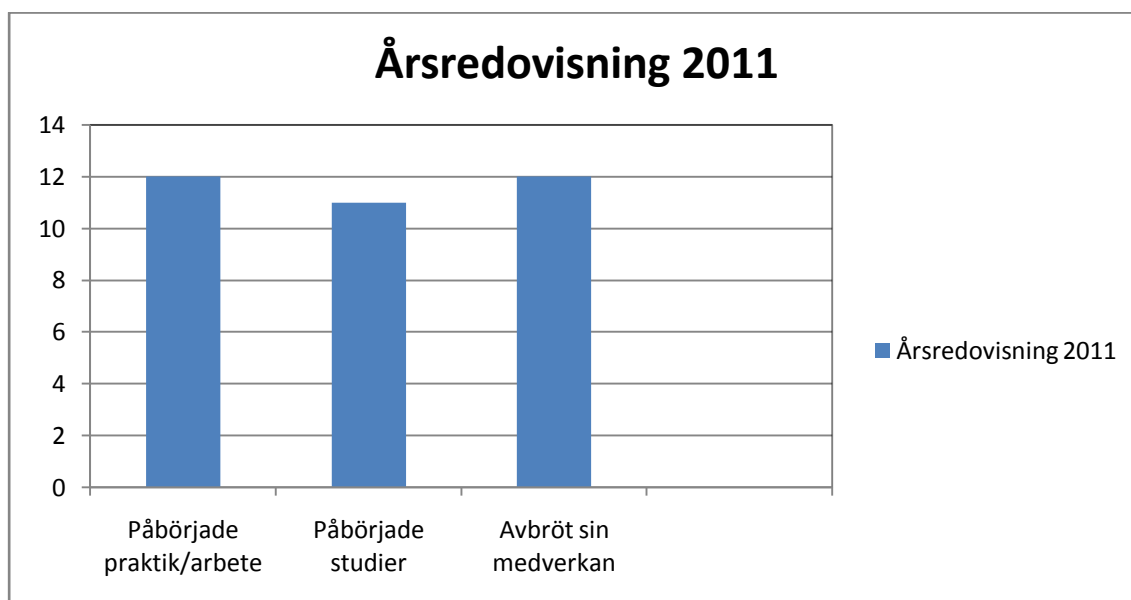

Diagram 3.

¹²¹ KrAmi Helsingborg, Årsredovisning 2010.

Vid den första intagningen den 31 januari 2011 skrev fem deltagare in sig på KrAmi. Av dessa kom en ut i arbete, en började med studier och tre avbröt sin medverkan på KrAmi. Vid den andra intagningen den 4 april skrev sju deltagare in sig på KrAmi. Av dessa kom fyra ut i arbete och tre avbröt sin medverkan på KrAmi. Vid den tredje intagningen den 23 maj skrev fem deltagare in sig på KrAmi. Av dessa kom två ut i arbete, en började med studier och två avbröt sin medverkan på KrAmi. Vid den fjärde intagningen den 29 maj skrev sju deltagare in sig på KrAmi. Av dessa kom en ut i arbete, en fick praktikplats, fyra började med studier och en avbröt sin medverkan på KrAmi. Vid den femte intagningen den 24 oktober skrev elva deltagare in sig på KrAmi. Av dessa kom tre ut i arbete, fem började med studier och tre avbröt sin medverkan på KrAmi.¹²²

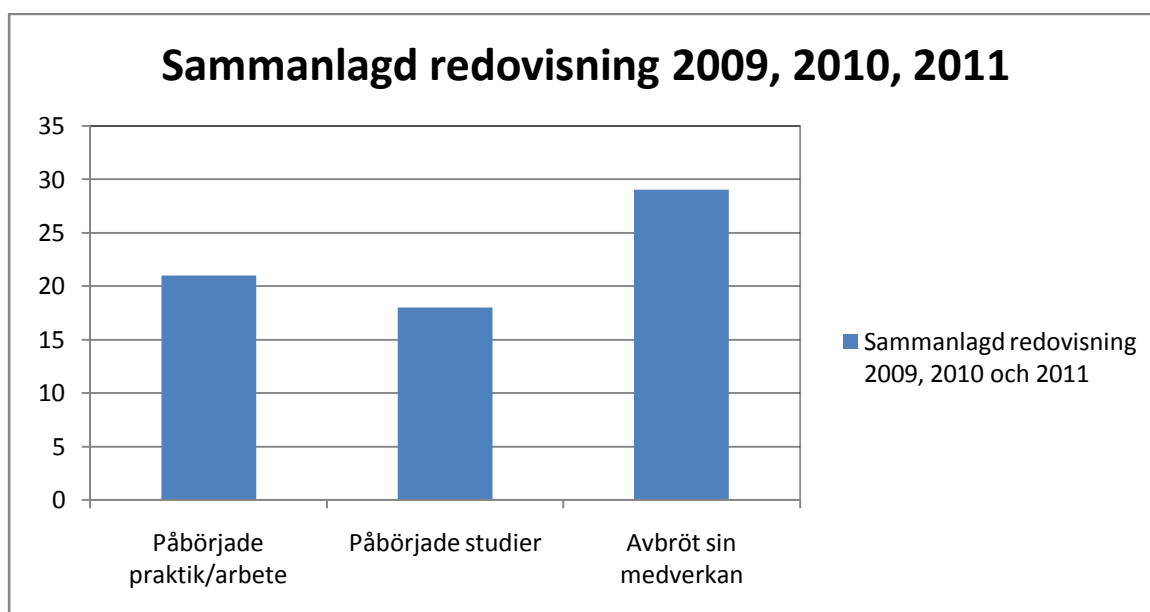

Diagram 4.

Diagrammet visar hur många deltagare som fått praktik eller arbete, påbörjat studier eller avbrutit sin medverkan i KrAmi Helsingborg under år 2009, 2010 och 2011. Det är 29 stycken deltagare som har avbrutit sin medverkan i KrAmi Helsingborg under dessa tre år, 21 stycken deltagare har fått praktik eller arbete och 18 stycken deltagare har börjat studera.

De arbeten som deltagarna vid KrAmi Helsingborg har kommit ut till är snickeri, terminalarbete, måleri, rivningsarbete, affärsbiträdesarbete, industritillverkning, mekanikerarbete, trädgårdsarbete, VVS, lagerarbete samt arbete inom restaurangbranschen.¹²³

Deltagare som har börjat med studier via KrAmi Helsingborg läser in grundskolekompetens eller gymnasiekompetens, läser elektrikerutbildning, restaurangutbildning, håltagareläringsutbildning, kakelsätarläringsutbildning, lastbilsteknikerläringsutbildning, lastbils kortsutbildning eller biogasteknikerutbildning.¹²⁴

¹²² KrAmi Helsingborg, Årsredovisning 2011.

¹²³ KrAmi Helsingborg, Årsredovisning 2009, Årsredovisning 2010, Årsredovisning 2011.

¹²⁴ KrAmi Helsingborg, Årsredovisning 2009, Årsredovisning 2010, Årsredovisning 2011.

Anledningen till antalet avbrutna deltagare i KrAmi Helsingborg har varit återfall i missbruk, återfall i brott, utskrivning på egen begäran eller andra problem som måste åtgärdas alternativt utredas först innan deltagarna kan stå till arbetsmarknadens förfogande eller påbörja studier.¹²⁵

6.3 KrAmi Helsingborg utifrån personalens perspektiv

Under samtliga intervjuer ställde vi frågan, *Vad tror du att det beror på att KrAmi Helsingborg har förbättras 2010 och 2011 jämfört med 2009?*

Heimdahl som representerar Kriminalvården konstaterade att "Nästan hela den gruppen gick åt fanders" och ansåg att det berodde på att KrAmi under det året var nystartat och inte hade hunnit etablera sig. Heimdahl berättade att det var många av deltagarna som var inskrivna 2009 som återföll i missbruk.¹²⁶

Klintvik som representerar Socialtjänsten menade att den odugliga statistiken under 2009 berodde på två saker, dels för att personalen var ny och inte hade någon erfarenhet ifrån liknande verksamhet och dels för att deltagarna remitterades fel. Klintvik berättade vidare att det hos personalen fanns en osäkerhet som gjorde att de inte förmedlade den tro och det hopp som är viktigt för KrAmi-deltagare. "Personalen famlade ganska mycket" enligt Klintvik, och hon förmodade att det även kunde bero på det stora deltagarantalet i den första gruppen. Den stora gruppen gjorde det svårt för personalen att "ha koll på allting".¹²⁷

Book som representerar Arbetsförmedlingen ansåg det vara svårt att uttala sig om vad som gick fel med gruppen 2009, då han inte var anställd på KrAmi Helsingborg förrän hösten 2011. Book hade ändå sina funderingar kring statistiken 2009 och menade att det kan ha berott på att KrAmi var ett nytt projekt. Book sade "... den första gruppen blev nog som en försöksgrupp". Book påpekade att detta var tragiskt men att det är viktigt att se framåt och fokusera på nuvarande statistik.¹²⁸

Under samtliga intervjuer ställde vi frågan, *Hur tycker du att KrAmi fungerar? Anser du att någonting kan förbättras eller utvecklas?*

Heimdahl ansåg att KrAmi projektet för nuvarande inte kan förbättras på något plan, då allt fungerar mycket bra. Vidare menade hon att hur verksamheten fungerar, beror mycket på vilka individer som är inskrivna på KrAmi. "Det är viktigt att tillgodose varje deltagares behov och lägga mycket energi på att hjälpa dessa" sade Heimdahl. Vidare berättade hon "En del deltagare går med millimetersteg framåt medan andra stormar fram, det viktigaste är att det går åt rätt riktning". Hon menade även att KrAmi inte endast fungerar som ett stöd under arbetssökande, utan även som ett stöd under deltagarens fritid. "Det ordnas sociala aktiviteter

---

¹²⁵ KrAmi Helsingborg, Årsredovisning 2009, Årsredovisning 2010, Årsredovisning 2011.

¹²⁶ Heimdahl, 2012-02-06.

¹²⁷ Klintvik, 2012-02-28.

¹²⁸ Book, 2012-02-29.

på kvällarna så att deltagarna dels inte ska behöva vara ensamma och dels för att de ska bli enklare för dom att bryta sig loss från sina gamla umgängeskretsar”.¹²⁹

Klintvik menade att på grund av det stora stödet från respektive myndigheter som finns för KrAmi Helsingborg fungerar verksamheten mycket bra. Klintvik berättade vidare att de tre representanterna i personalen själva har möjlighet att styra och påverka verksamheten, eftersom det inte finns någon operativ chef på plats. Klintvik sade, ”Vi har styrmöte sisådär fyra gånger per år.” Klintvik berättade att hon ansåg att ingenting behöver förbättras just nu men att personalen hela tiden är noga med att förändra saker och ting.

Book berättade att han inte har så lång erfarenhet av KrAmi, då han endast arbetat inom verksamheten sedan hösten 2011. Book berättade vidare att han inte varit med på den uppbyggingsresa som resten av personalen varit. Book menade dock att under den tid som han varit anställd på KrAmi, har allting fungerat mycket bra. Verksamheten är, enligt Book, mycket gynnsam i och med att alla myndigheter finns under samma tak. Därmed menar Book att mycket av det praktiska arbetet underlättas avsevärt än om de hade varit placerade på olika håll. Book sade även ”Det är också på grund av den goda relationen med styrgruppen som verksamheten funkar så bra”. Book sade att han inte kunde komma på något som behöver förbättras inom verksamheten, dock menade han att KrAmi utvecklas hela tiden.

Under samtliga intervjuer ställde vi frågan, *Hur tror du att samhället ser på KrAmi?* Heimdahl ansåg att samhället ser mycket positivt på KrAmis verksamhet. Heimdahl menade att de flesta människor som lever i vårt samhälle känner en drivkraft att vilja ge de personer som har hamnat snett i livet en andra chans. Hon sade ”... vårt samhälle vinner oerhört mycket på att få bort dom från kriminalitet och missbruk”. Hon berättade vidare att det är viktigt att samhället har en positiv syn och inställning till brottsförebyggande organisationer.¹³⁰

Klintvik antog att samhällets syn på KrAmi kan vara tvetydig. Hon menade att alla människor säkerligen kan se fördelar med att personer upphör med kriminella handlingar. Klintvik berättade vidare, ”... så slipper dom inbrott i deras hem och rycka deras mammas handväska”. Klintvik hävdade även att vissa människor kan se KrAmi som något negativt, ”För dom personer som är inskrivna på arbetsförmedlingen, inte får några jobb och dessutom har en handläggare med typ 600 arbetssökande är det säkert frustrerande”.¹³¹

Book nämnde att arbetsgivarna för deltagarna ser mycket positivt på verksamheten men att vissa har som krav att begära utdrag ur Rikspolisstyrelsens belastningsregister. Han förmodade även att samhället överlag ser positivt på KrAmi. Han berättade dessutom att arbetssättet skulle kunna appliceras på andra målgrupper. Vidare sade Book att är resurskrävande att arbeta på detta sätt. Han menade dock att arbetet är väl värt det, både ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och sett ur deltagares perspektiv. Book berättade att det är förståeligt om en del människor i samhället tycker att det är orättvist att personer som har ett kriminellt förflutet skall få den formidabla service som KrAmi kan erbjuda. Book fortsätter, ”... men det är som jag brukar säga till folk: livet är inte rättvist”.¹³²

---

¹²⁹ Heimdahl, 2012-02-06.

¹³⁰ Ibid.

¹³¹ Klintvik, 2012-02-28.

¹³² Book, 2012-02-29.

Under samtliga intervjuer ställde vi frågan, *Tycker du att ni uppfyller era mål och er vision "Vägen till arbete"?*

Heimdahl sade, "Eftersom att vi uppfyller våra mål hoppas jag verkligen att vi får va kvar". Heimdahl berättade vidare att KrAmi Helsingborg lever upp till de förväntningar som finns på verksamheten. Heimdahl sade följande, "Våra mål är väldigt realistiska men vi kämpar hela tiden för att nå dom".¹³³

Klintvik berättade att KrAmi Helsingborg just nu uppfyller sina mål, "Absolut, helt perfekta är dom ju". Klintvik menade att det går mycket bra för KrAmi och att statistiken för verksamheten har höjts. Klintvik berättade vidare att, enligt målen ska KrAmi Helsingborg ha ett intag om 30 deltagare per år och sedan 2012 är det höjt till 40 deltagare. Klintvik uppgav även att verksamheten uppnått sitt mål avseende att få ut 50 % av deltagarna i arbete eller studier.¹³⁴

Book sade, "KrAmi levererar verkligen som det ska". Book berättade även att, "Målet att hälften av alla inskrivna ska komma ut i arbete eller studier, är mycket högt, om ni frågar mej som arbetsförmedlare". Book sade vidare, "... det hade räckt med 30 % tycker jag". Book menade att verksamheten uppfyller sina krav samt att deltagarna uppvisar ansvar under frihet.¹³⁵

Under samtliga intervjuer ställde vi frågan, *Hur är din relation och kontakt med deltagarna?*

Enligt Heimdahl är hennes relation till deltagarna mycket god och uppfattar även att övrig personal känner likadant. Heimdahl sade, "Dom anförtror sig till och med mer än vad man kan tro om tuffa grabbar. Ibland vill man inte ens höra allt". Heimdahl berättade vidare att personalen på KrAmi Helsingborg inte utger någon enkät eller liknade skriftlig utvärdering, som deltagaren kan ta del av. Heimdahl sade, "Vi har försökt i perioder men den blir inte bra om den inte kan bli anonym känns det ibland (..) och så är det lite svårt när de är så små grupper och göra den anonymt". Dock hänvisade Heimdahl till att deltagarna själva kommer till personalen för att lämna sina synpunkter eller åsikter om verksamheten.

Klintvik förklarade att eftersom det är så små intagsgrupper, så blir det en bra relation mellan personal och deltagare, "... alla känner ju till alla här". Klintvik menade att de små grupperna även bidrar till att personalen på ett enklare sätt minns och beaktar varje deltagare. Vidare berättade Klintvik att man i personalen har mer eller mindre kontakt med deltagarna, beroende på vad deltagarna främst behöver få hjälp med. Om deltagaren exempelvis behöver ekonomisk rådgivning blir det en mer intensiv kontakt med Klintvik. Samtliga i personalen blir tilldelade ett visst antal deltagare att vara huvudansvariga för. Klintvik sade, "Deltagarna som jag har huvudansvaret för söker sig automatiskt till mej."

Book ansåg att sin relation till deltagarna generellt sätt är bra. Book sade, "... eftersom man träffar killarna varje dag så lär man ju känna dom åsså". Book berättade att personalen ofta uppmuntrar deltagarna till att vända sig till personalen om dem skulle behöva råd, hjälp eller vägledning. Vidare berättar Book, "... då vi alla sitter under samma tak kan killarna komma in och fråga om saker och direkt få ett svar (..) eller inom kort". Book sade att målgruppen som KrAmi Helsingborg arbetar med ofta inte har något stort tålamod, därför menade Book att det är viktigt att kunna ge dem svar på sina frågor omedelbart. Book berättade vidare att

---

¹³³ Heimdahl, 2012-02-06.

¹³⁴ Klintvik, 2012-02-28.

¹³⁵ Book, 2012-02-29.

hans personliga kontakt med deltagarna är mycket god och sade följande, ”När dom vill ha hjälp med CV till exempel kommer dom till mig (..) men även med andra grejer”.¹³⁶

6.4 KrAmi Helsingborg utifrån deltagarnas perspektiv

Enligt empiriskt material var fem stycken deltagare som svarade på enkätundersökningen 25 till 31 år, fyra deltagare var 32 till 38 år, tre deltagare var 18 till 24 år och endast en var 38 till 45 år.

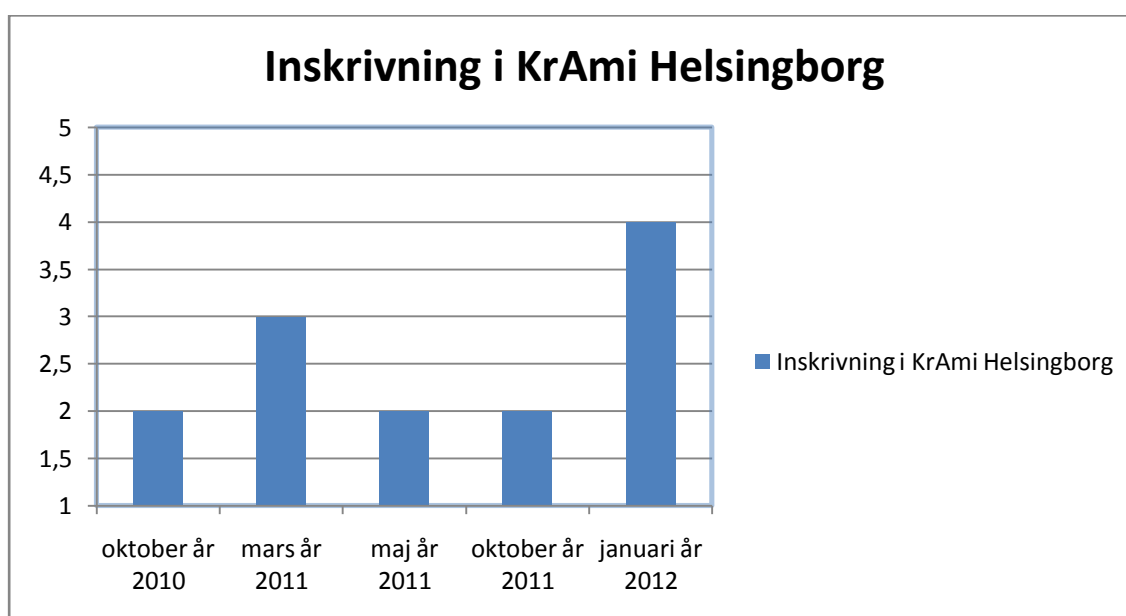
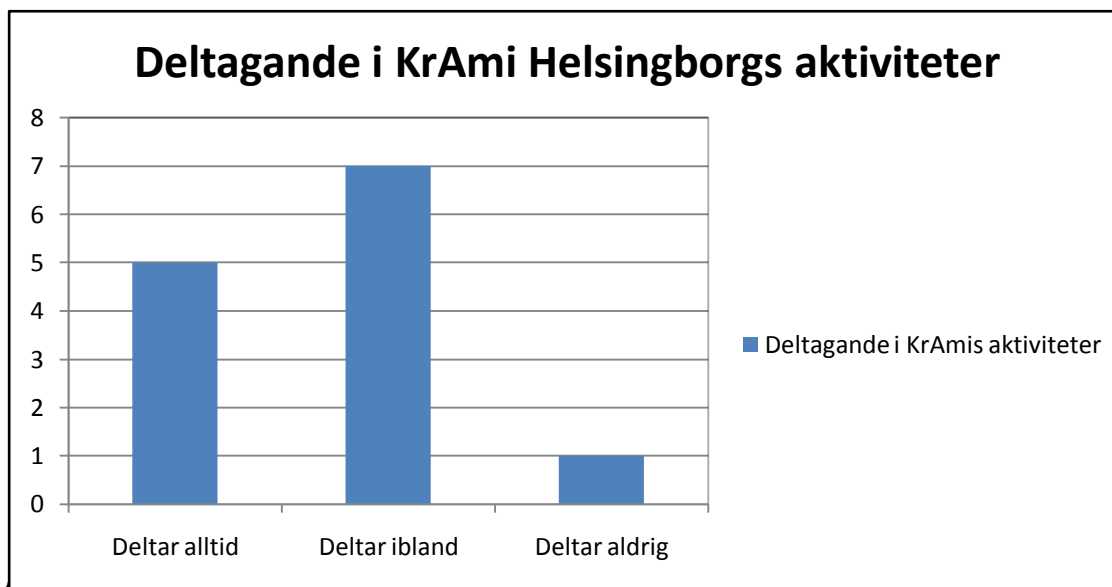

Diagram 5

Diagrammet visar när deltagarna skrevs in i KrAmi Helsingborg. Det var två deltagare som skrev in sig i oktober 2010, tre deltagare skrev in sig i mars 2011, två deltagare skrev in sig i maj 2011, två skrev in sig i oktober 2011 och fyra skrev in sig i januari 2012.

Enkätfrågan som behandlade huruvida deltagaren kommit i kontakt med KrAmi Helsingborg, påvisades följande empiri. Tio stycken deltagare svarade att dem kommit i kontakt med KrAmi via Kriminalvården, tre stycken deltagare svarade att kommunen hänvisat dem till KrAmi och tre stycken svarade att vänner och bekanta upplyst de om verksamheten. Ingen svarade att dem fått kontakt med KrAmi via Arbetsförmedlingen, som var ett fast svarsalternativ i enkätundersökningen.

¹³⁶ Book, 2012-02-29.

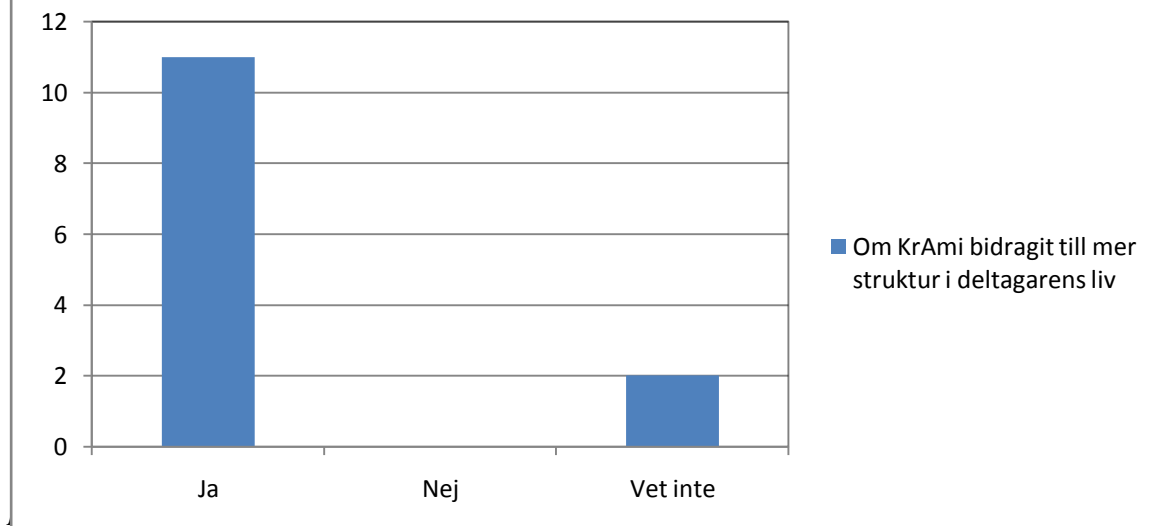

Diagrammet visar antalet deltagare som medverkar vid aktiviteterna som anordnas av KrAmi Helsingborg. Fem av deltagarna svarade att de alltid deltar, sju stycken deltagare svarade att de deltar ibland och en svarade att han aldrig deltar i de anordnade aktiviteterna.

Angående vilken bakomliggande anledning till varför deltagaren deltar i aktiviteterna svarade sex stycken deltagare att aktiviteterna är trevlig och roliga, sex stycken deltagare svarade för att umgås med andra deltagare, tre stycken deltagare svarade att de deltar i aktiviteterna eftersom att det känns som ett måste och en menade att aktiviteterna skapar bättre kontakt med KrAmi. En deltagare valde att besvara frågan med egen motivering ”Det är mycket hjälp som”.¹³⁷

¹³⁷ Enkätformulär nummer 6.

Om KrAmi Helsingborg bidragit till mer struktur i deltagarens liv

Diagrammet visar huruvida deltagarna anser att KrAmi bidragit till att deras liv har blivit mer strukturerat. Elva stycken deltagare svarade att det stämde, två stycken deltagare svarade att de inte visste medan ingen svarade nej på frågan.

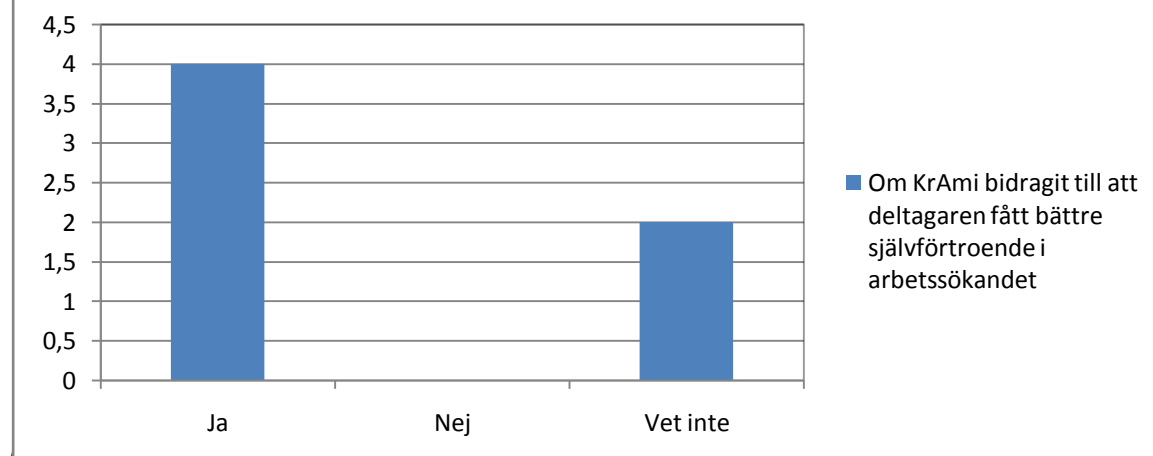
På frågan angående på vilket sätt deltagarens liv har blivit mer strukturerat svarade sex stycken att de efter inskrivningen i KrAmi har börjat följa det som planeras in på ett bättre sätt, fem stycken deltagare svarade att de fått mer rutiner i vardagen, fyra stycken deltagare svarade att de nu passar tider bättre, tre stycken deltagare svarade att de har fått en känsla av ordning och reda och tre stycken deltagare valde att besvara frågan med egen motivering ”Har fått jobb genom KrAmi”¹³⁸, ”Ett bra liv”¹³⁹ ”Vet ej”¹⁴⁰.

¹³⁸ Enkätformulär nummer 5.

¹³⁹ Enkätformulär nummer 6.

¹⁴⁰ Enkätformulär nummer 13.

Om KrAmi Helsingborg bidragit till att deltagaren fått bättre självförtroende i arbetssökandet

Diagrammet visar om KrAmi har bidragit till att deltagaren fått bättre självförtroende gällande att söka arbete eller praktik. Fyra stycken deltagare svarade att KrAmi hade bidragit till ett bättre självförtroende, två stycken deltagare svarade att det inte visste huruvida KrAmi hade påverkat deras självförtroende medan ingen svarade nej på frågan.

Angående frågan hur självförtroendet har påverkat deltagaren svarade sex stycken deltagare att de känner sig mer målinriktade, tre stycken deltagare menade att de vågar ta kontakt med arbetsgivare, två stycken deltagare svarade att självförtroendet medfört att de känner sig mindre nervösa, två stycken deltagare svarade att de blivit mer självsäkra i sitt arbetsletande. En deltagare valde att besvara frågan med egen motivering ”Vet ej”¹⁴¹.

¹⁴¹ Ibid.

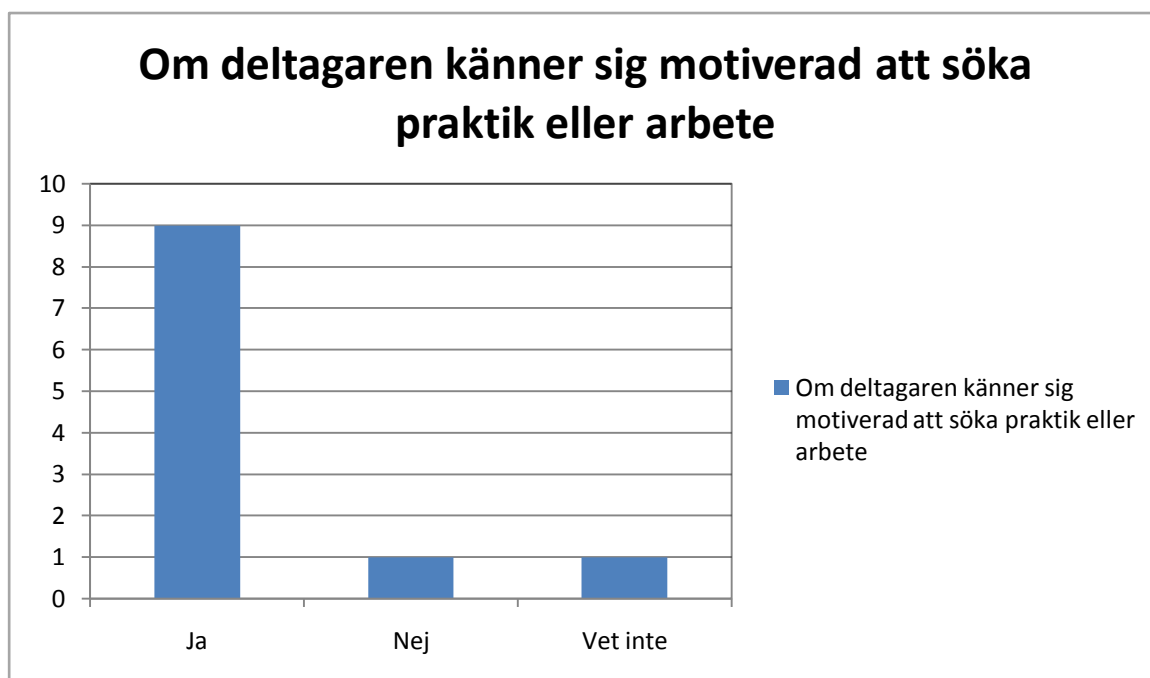

Diagram 9

Diagrammet visar om deltagarna känner sig motiverade till att söka praktik och arbete. Nio stycken deltagare svarade att de var motiverade, en svarade att han inte var motiverad och en deltagare svarade att han inte visste. Tre deltagare valde att besvara frågan med egen motivering "Det känns lättare att möta andra och prata om sitt förflutna"¹⁴², "Eftersom jag hittat mitt drömjobb, behöver jag inte söka några andra"¹⁴³ och "Jag fick arbete tack vare KrAmi"¹⁴⁴.

Angående frågan hur KrAmi Helsingborg hjälper deltagaren med att komma ut i arbetslivet svarade tio stycken deltagare med egen motivering "Att ta första steget, få kontakt med arbetsgivarna"¹⁴⁵, "Skriver korrekt CV, avsatt tid till att låna telefon för arb.sök. Hjälpt till med praktik osv"¹⁴⁶, "Genom att hela tiden ge en feedback och leta alternativa sätt som man kan söka arbete eller arbetsträning på. Genom att visa att det finns nära en och ger en stöd i medgång och motgång"¹⁴⁷, "Dom ger en pusch och olika alternativ som finns"¹⁴⁸, "Genom ett enormt stöd, genom praktik"¹⁴⁹, "På flera sätt"¹⁵⁰, "Vägledning"¹⁵¹, "Dom hjälper oss för det kan vara svårt ibland"¹⁵², "Hjälper att fixa praktik"¹⁵³ och "Mycke skrivhjälp"¹⁵⁴

¹⁴² Enkätformulär nummer 2.

¹⁴³ Enkätformulär nummer 5.

¹⁴⁴ Enkätformulär nummer 6.

¹⁴⁵ Enkätformulär nummer 2.

¹⁴⁶ Enkätformulär nummer 1.

¹⁴⁷ Enkätformulär nummer 3.

¹⁴⁸ Enkätformulär nummer 4.

¹⁴⁹ Enkätformulär nummer 5.

¹⁵⁰ Enkätformulär nummer 6.

¹⁵¹ Enkätformulär nummer 9.

¹⁵² Enkätformulär nummer 10.

På frågan angående hur KrAmi hjälper deltagaren med önskade studier svarade två stycken med motivering ”Hjälpte till med CSN sökandet framförallt”¹⁵⁵ och ”Vet inte”¹⁵⁶.

Diagram 10

Diagrammet visar om KrAmi har bidragit till att deltagaren fått bättre självförtroende gällande att studera. Tre stycken deltagare ansåg att de hade fått bättre självförtroende tack vare KrAmi, två svarade att de inte visste om KrAmi påverkat deras självförtroende medan ingen svarade nej på frågan.

Angående på vilket sätt som självförtroendet har påverkat deltagaren svarade två stycken deltagare att de känner sig mer målinriktade, två stycken deltagare svarade att de känner sig mer självsäkra i studerandet, en deltagare valde att besvara frågan med egen motivering ”Litar mer på att jag kan”¹⁵⁷ och ingen deltagare svarade att de känner sig mindre nervösa eller att dem nu vågar ta kontakt med andra studenter.

---

¹⁵³ Enkätformulär nummer 12.

¹⁵⁴ Enkätformulär nummer 13.

¹⁵⁵ Enkätformulär nummer 1.

¹⁵⁶ Enkätformulär nummer 11.

¹⁵⁷ Enkätformulär nummer 1.

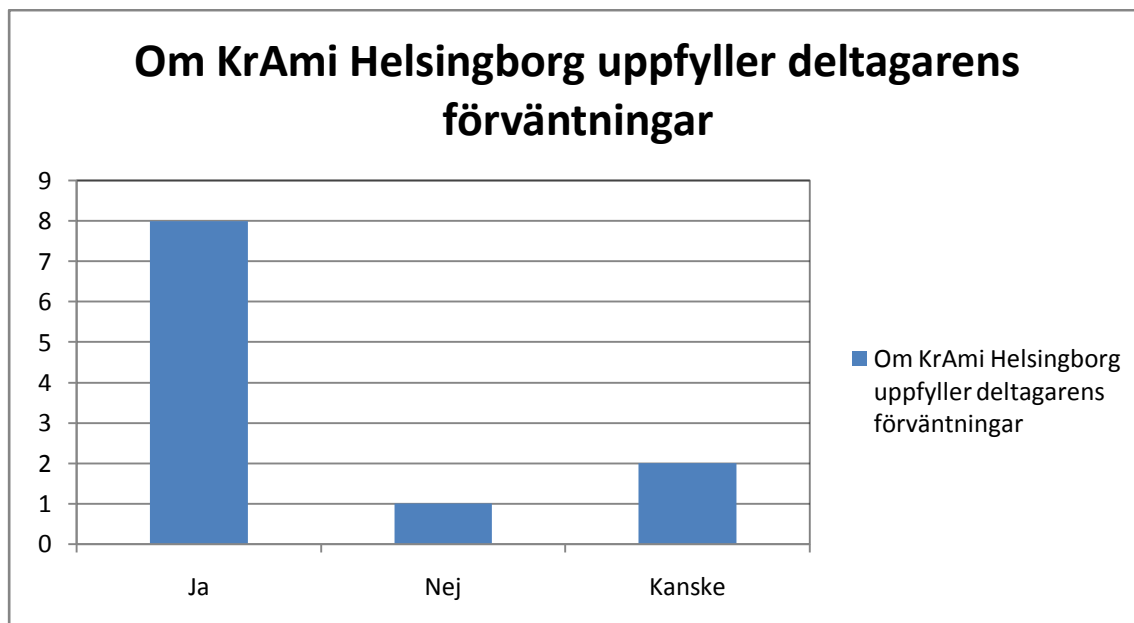

Diagram 11

Diagrammet visar om KrAmi Helsingborg uppfyller deltagarens förväntningar inför KrAmi-programmet. Åtta stycken deltagare svarade att de ansåg att KrAmi uppfyller de förväntningar som deltagaren hade innan inskrivning i verksamheten, två deltagare svarade att verksamheten kanske uppfyller förväntningar medan en svarade att han ej anser att KrAmi lever upp till de förväntningar som han hade.

Sju stycken deltagare valde att besvara frågan, med egen motivering, om huruvida KrAmi uppfyller deras förväntningar ”Eftersom jag inte hade några direkt förväntningar så tycker jag att de har mött min förväntningar väl. Jag har fått mycket stöd och hjälp i mitt arbetssökande. Känns som man får någon som bryr sig om hur det går”¹⁵⁸, ”Man får den hjälp man behöver”¹⁵⁹, ”Hade inte direkt några förväntningar när jag kom hit, men det ledde till arbete som jag trivs med”¹⁶⁰, ”Jag har nått dit ja vill”¹⁶¹, ”Saker har blivit lättare”¹⁶², ”Det e svårt/dom tjattar”¹⁶³ och ”Jag får jobbhjälp”¹⁶⁴.

Frågan som berör på vilket som KrAmi kan förbättras svarade nio stycken med motivering ”Ha jour eller på helgerna öppet”¹⁶⁵, ”Kan inte se något sätt, de har ställt upp till 100%”¹⁶⁶, ”Tycker att KrAmi är mycket bra och utvecklande i sin nuvarande form finns dock alltid saker som går att förbättra däremot lite svårt att sätta fingret på det då jag tycker att det hjälper mig väldigt mycket”¹⁶⁷, ”Ingenting. Jag anser att det är upptill varje enskild deltagare att göra som dom säger och följa dom råden man får här. Gör man det så kommer man garanterat ut i

¹⁵⁸ Enkätformulär nummer 3.

¹⁵⁹ Enkätformulär nummer 4.

¹⁶⁰ Enkätformulär nummer 5.

¹⁶¹ Enkätformulär nummer 9.

¹⁶² Enkätformulär nummer 10.

¹⁶³ Enkätformulär nummer 11.

¹⁶⁴ Enkätformulär nummer 12.

¹⁶⁵ Enkätformulär nummer 2.

¹⁶⁶ Enkätformulär nummer 1.

¹⁶⁷ Enkätformulär nummer 3.

arbetslivet fort¹⁶⁸, ”Inget¹⁶⁹, ”Mer aktiviteter på fritid¹⁷⁰, ”Vet ej... ha mer datorer kanske¹⁷¹, ”Ha fler alternativ¹⁷² och ” ?¹⁷³.

På övriga synpunkter och kommentarer svarade tre stycken med motivering ”Enligt mig det bästa program riktat mot f.d kriminella med missbruksproblem. Och tro mig, jag har gått de flesta dock på anstalt¹⁷⁴, ”Utan KrAmi hade jag inte haft mitt drömjobb¹⁷⁵ och ”Inget¹⁷⁶.

---

¹⁶⁸ Enkätformulär nummer 5.

¹⁶⁹ Enkätformulär nummer 6.

¹⁷⁰ Enkätformulär nummer 9.

¹⁷¹ Enkätformulär nummer 12.

¹⁷² Enkätformulär nummer 13.

¹⁷³ Enkätformulär nummer 4.

¹⁷⁴ Enkätformulär nummer 1.

¹⁷⁵ Enkätformulär nummer 5.

¹⁷⁶ Enkätformulär nummer 11.

7 Analys och konklusion

7.1 KrAmi Helsingborgs praktiska arbete

KrAmi Helsingborgs praktiska arbete bidrar både till brottsförebyggande arbete samt till återanpassning för kriminellt belastade män. KrAmi-programmet är frivilligt men statistiken visar att det är många som söker sig till programmet och detta påvisar att kriminellt belastade män är beredda att försöka förändra sig och sin rådande livssituation. KrAmi är ett program som ger möjligheten till dessa män att få en andra chans i samhället.

Sysselsättning såsom arbete och studier utger en väsentlig och stor del i en människas liv. För kriminellt belastade människor kan det vara mycket svårt att på egen hand ta tag i detta. Dessa människor saknar ofta motivation men ibland även kunskap om hur de ska gå tillväga. Dessutom kan samhället se negativt på människor med ett kriminellt förflutet och därmed inte ge människan den chans som han faktiskt hade kunnat vara värd att få. Med grund i våra intervjuer har det framkommit att det vid rekrytering till arbete finns en tendens till att dessa personer blir bortprioriterade i processen även om dessa människor skulle kunna vara mycket lämpade för arbetet. Det är tragiskt och högst obetänksamt att människorna redan innan rekryteringen inte har samma förutsättningar som en människa med ett icke-kriminellt förflutet.

KrAmi Helsingborgs syfte, är med bakgrund av det framtagna empiriska materialet, mycket positivt och betydelsefullt eftersom personalen arbetar för att stödja och hjälpa deltagarna till att antingen finna ett arbete eller påbörja någon form av studier. Det har utvecklats ett gott samarbete mellan KrAmi och en rad olika arbetsplatser i Helsingborg. Med bakgrund av våra intervjuer har det framlagts att samarbetet med arbetsgivarna är mycket viktigt, då dessa arbetsgivare ger en bekräftelse till deltagarna om att dem är lika lämpade och att dem besitter lika mycket kapacitet som en människa utan ett kriminellt förflutet. Detta visar även att arbetsgivarna är beredda att ge dessa människor en andra chans. Arbetsgivarna uppvisar även för samhället att människorna är lika kapabla som icke-kriminellt belastade människor att utföra arbete på arbetsmarknaden. Om kriminellt belastade män hade samma möjlighet som övriga människor till arbete skulle samhället tjäna på detta, både ur ett samhälleligt och ekonomiskt perspektiv. Med anledningen av det empiriska utfallet av enkätundersökningen påvisar detta att självförtroendet för kriminellt belastade män skulle öka om de av samhället fick bekräftelse på att dem i rekryteringsprocessen, behandlades på samma villkor i förhållande till övriga människor.

Att deltagarna tidigare haft mycket svårt med att få ett arbete eller en praktik kan även sammanhålla med att de haft ett missbruk avseende narkotika.

Vi har sett skillnader gällande förhållningssättet till narkotika mellan verksamheterna KrAmi Malmö, KrAmi Örebro och KrAmi Helsingborg utifrån Socialstyrelsens rapport.

Inom KrAmi Örebro tas inga drogtestar under programverksamheten, den enda åtgärd som tas vid eventuellt drogpåverkan är att personalen konfronterar berörd deltagare. Ett av kriterierna för att få medverka i KrAmi Helsingborg och KrAmi Malmö är däremot att kunna uppvisa drogfrihet under hela processen.¹⁷⁷ Enligt vårt empiriska intervjuunderlag är dessa krav viktiga, eftersom det kan motivera deltagaren att upphöra med sitt missbruk. Om deltagaren inte kan uppvisa drogfrihet blir han omedelbart utskrivna ur KrAmi. Detta innebär att KrAmi inte ser återfallet i missbruk som verksamhetens problematik. KrAmi vill enbart arbeta med deltagare som kan uppvisa total drogfrihet, vilket kan vara oerhört svårt för en deltagare som tidigare haft ett långvarigt och omfattande missbruk. Är det då rätt att skriva ut denna deltagare om han verkligen försöker att upphöra med sitt missbruk men att denna process tar längre tid i förhållande till KrAmis krav? Ett inträde på arbetsmarknaden kräver drogfrihet och därmed borde KrAmi hjälpa och stötta deltagarna att uppnå detta. KrAmi borde ha en större förståelse och inte skriva ut deltagarna omedelbart, utan istället lägga upp en individuell plan för att uppnå drogfrihet. För om en deltagare verkligen vill få hjälp med att skaffa sig ett arbete eller påbörja studier, borde väl KrAmi bidra med all möjlig hjälp för att detta skall uppnås?

Vidare har det med bakgrund av intervjuerna framkommit huruvida målgruppen för KrAmi ser ut. KrAmi tar enbart emot män i åldern 18 till 45 år, vilket innebär att många män som skulle vara i behov av KrAmis stöd och insatser inte är välkomna på grund av sin ålder. Detta är problematiskt och diskriminerande, eftersom många män härmed faller ”mellan stolarna”. Vart dessa män kan vända sig om inte KrAmi mottager dem? Vem är det egentligen som avgör vilken ålder som är mest lämpad för KrAmis verksamheter?

Med grund i våra intervjuer har det framkommit vilka konsekvenser som kan uppstå av att deltagare med likartad problematik samlas under samma tak. Kan denna sammanföreelse av deltagare bidra till mer svårigheter och problematik än nytta? Deltagarna kan utbyta information kopplad till deras tidigare kriminalitet samt inleda ny kriminell verksamhet. Att deltagarna träffar många likasinnade människor, där kriminalitet varit acceptabelt, kan ha en inverkan på återfallsrisken. Å andra sidan, kanske deltagarna kan hjälpa och stötta varandra på ett bättre sätt eftersom dem tidigare har varit i samma situation. Deltagarna kan därmed på ett enklare sätt förstå varandra. Med anledning av vårt empiriska material från intervjuerna kan personalen ha svårt med att förstå deltagarnas förflutna eftersom att personalen inte delar samma erfarenheter som deltagarna.

7.2 KrAmi Helsingborg utifrån deltagarnas perspektiv

---

¹⁷⁷ Nyström, Soydan (1999). s. 38-40.

Enligt utfall av vårt empiriska material påvisar detta att nio av elva stycken deltagare anser att de fått bättre självförtroende i sitt arbetssökande med hjälp av KrAmis insatser. De främsta anledningarna till ökat självförtroende var att de känner sig mer målinriktade och mindre nervösa i arbetsgivarkontakten. Det ökade självförtroendet anser vi bidrar till en motivation hos deltagaren som leder till att han utvecklar och fortsätter med sitt arbetssökande. Intervjuunderlaget påvisar att det är mycket värdefullt att majoriteten av personalen på KrAmi Helsingborg har genomgått MI-utbildning via Kriminalvården, eftersom dem får en större förståelse för hur viktigt det är att motivera deltagarna. Om personalen har förmåga att motivera deltagarna på rätt sätt, leder detta till att deltagarna tar åt sig av denna motivation och förhoppningsvis gör någonting positivt utav den. För deltagarna kan KrAmi och dess personal utgöra en ansenlig kontakt, då deltagarna kanske inte har någon annan att vända sig till i dessa situationer eller sammanhang.

Med bakgrund av vårt empiriska material från intervjuerna har arbetsgivarna en stor del i motivationen hos deltagarna, dock kan det finnas en osäkerhet hos arbetsgivarna. Anledningen till denna osäkerhet kan, med grund i intervjuunderlaget, bero på att man inte har samma tillit för någon med ett kriminellt förflutet, jämfört med en person som har ett icke-kriminellt förflutet. Om det påvisas att en människa blivit dömd för stöld eller likande brottslighet kan en arbetsgivare vid exempelvis rekrytering till godsmottagning känna en osäkerhet om detta lämpar sig och därmed börja analysera återfallsrisken för likartad kriminalitet. Men vad är det egentligen som säger att en person med ett icke-kriminellt förflutet är mer ärlig och aldrig skulle kunna stjäla?

För vissa deltagare i KrAmi Helsingborg börjar arbetslivet med förberedande studier. Tack vare KrAmi ges möjlighet att påbörja, men även komplettera tidigare studier. Enligt vår enkätstudie är fem deltagare inskrivna i KrAmi Helsingborg på grund av vägledning för studier. Personalen berättade att studierna för vederbörande deltagare är oerhört viktiga. Ett ökat självförtroende hos deltagaren är således av stor betydelse även avseende studierna. Utfall av vårt empiriska material påvisar att tre stycken deltagare känner ett ökat självförtroende i sitt studerande med hjälp av KrAmi, dock svarade två stycken att de inte visste huruvida deras självförtroende påverkats. Med bakgrund av enkätundersökningen har det framkommit att påbörjandet av studierna samt vägledningen vid sidan om KrAmi har gett upphov till ökat självförtroende. Självförtroendet har påverkat deras motivation till att fortsätta med studerandet. När deltagarna träffar andra studenter, via lärcenter Helsingborg, tror vi att det skapas en stor gemenskap och samhörighet som leder till att motivationen stärks ytterligare. Enligt Klintvik¹⁷⁸ är gemenskap i alla sammanhang mycket viktigt och kan påverka deltagaren i en positiv riktning.

7.3 KrAmi Helsingborgs sociala aktiviteter

Annat som bidrar till återanpassning för kriminellt belastade män är de sociala aktiviteter som anordnas av KrAmi Helsingborg. Detta blir en form av social träning och social utveckling för deltagarna.

---

¹⁷⁸ Klintvik 2012-02-28.

Via KrAmi får deltagarna hjälp med att anpassa sig och leva upp till de sociala normer som förekommer i samhället. Teorin om sociala band¹⁷⁹ påvisar hur viktiga de sociala banden till samhället är för att leva ett laglydigt liv. Tre av dessa sociala band är åtagande, anknytning och delaktighet. När deltagarna bestämmer sig för att medverka i KrAmis aktiviteter förstärks bandet om att åta sig något. Med bakgrund av enkätundersökningen bidrar detta band till att deltagarna känner sig behövda och att de skapar sig en form av sysselsättning. Då deltagare inte åtager sig någon positiv eller rättfärdig sysselsättning, kan risken för återfall i brott öka jämfört med om dem håller sig sysselsatta. Med anledning av intervjuunderlaget kan tristessen som uppstår när deltagarna är ensamma och när de väljer att inte medverka i sociala sammanhang eventuellt utgöra en högre risk för återfall i brott. Vidare kan det vara mycket svårt för en kriminellt belastad man att bryta sig loss från tidigare bekantskapskretsar och inbitna aktiviteter för att påbörja andra sociala aktiviteter. Det kan tyckas vara enkelt att bryta ett mönster, men i många fall kan det vara mycket påfrestande och svår hanterligt. Med bakgrund av intervjuerna med personalen var tidigare individens sociala band till det konventionella samhället mycket svaga, men efter inskrivningen i KrAmi tvingas nu deltagaren till en betydligt starkare social kontroll. Deltagaren står inför en stor förändring, vilken kan ta tid att vänja sig vid. Vidare måste deltagaren skapat sig tillräckligt med förståelse för denna typ av social interaktion, för att han skall vara övertygad om den samt leva upp till denna. Även individens investering i form av arbete eller utbildning via KrAmi symboliserar ett åtagande av deltagaren.

KrAmis aktiviteter bidrar vidare till att stärka anknytningen och relationerna till andra deltagare samt till personalen. När deltagarna medverkar i de gemensamma aktiviteterna, bidrar detta till en känsla av delaktighet för deltagarna och därmed stärks ytterligare ett socialt band. Enligt personalen på KrAmi är det många deltagare som ansluter sig till dessa aktiviteter och att dem fått mycket positiv respons av deltagarna. Heimdahl berättade att det är många utskrivna deltagare som kommer tillbaka till KrAmi för att medverka på diverse aktiviteter.¹⁸⁰ Vi tycker att detta påvisar att KrAmi lever upp till deltagarnas förväntningar och att dem ansett att KrAmi varit till hjälp för dem. Detta visar att KrAmis sociala aktiviteter är viktiga och betydelsefulla för både inskrivna och utskrivna deltagare. Det har i vår enkätundersökning framkommit att fem stycken deltagare deltar i KrAmi Helsingborgs sociala aktiviteter, sju stycken svarade att dem ibland deltar i aktiviteterna och en deltagare sade sig aldrig delta. Detta anser vi tyder på att deltagarna finner de sociala aktiviteterna viktiga och betydelsefulla i vägen mot återanpassning i samhället. Enligt Brottsförebyggande rådet är grunden till goda resultat inom KrAmi-verksamheten just delen om social träning och arbete.¹⁸¹ Man skulle dock kunna tänka sig att det enbart är utskrivna deltagare som har haft en positiv förankring till KrAmi som återvänder till verksamheten? Deltagare som inte varit lika nöjda eller begeistrade i KrAmi lär ju inte återvända till verksamheten för att delta i de anordnade aktiviteterna? Frågan är då om dessa missnöjda deltagare tagit till sig något av KrAmis sociala träning och om detta överhuvudtaget haft någon betydelse för dem?

---

¹⁷⁹ Lilly, Cullen, Ball (2007). s. 104-105.

¹⁸⁰ Heimdahl 2012-02-06.

¹⁸¹ BRÅ (2004). s. 40-42.

7.4 KrAmi Helsingborg utifrån ett samhälleligt perspektiv

Samtliga deltagare på KrAmi har ett kriminellt förflutet av något slag. En koppling mellan teori och deltagarna på KrAmi är att dessa personer har fått en stämpel om att vara avvikande i samhället. Vissa av deltagarna har aldrig arbetat eller gått ut grundskolan, vilket kan resultera i att en del sociala normer kan vara svåra för deltagarna att följa. Deltagarna kan betraktas som outsiders i samhället i enlighet med Norbert Elias och John L. Scotsons studie¹⁸². Har man en gång blivit socialt stigmatiserad kan det vara svårt att bli accepterad i samhället igen, vilket Norbert och Scotson påvisar. Samtidigt kan detta resultera i att deltagarna själva upplever en känsla om att vara outsiders och därmed lever upp till denna stämpel. Howard Becker¹⁸³ menar att detta är något som förekommer i samhället. Även om deltagarna kan ha en stämpel på sig, vilken då grundas i deras kriminella förflutna, kommer troligtvis inte denna stämpel att försvinna även då deltagaren upphör med kriminella och avvikande handlingar. I enlighet med denna teori, har människorna som stämplat deltagarna svårt att se bortom det förflutna och är inte villiga att ge deltagaren en ny chans i samhället. Vad är det egentligen som krävs för att samhället inte längre skall betrakta deltagarna som outsiders eller avvikande, även om dem inte längre begår brott?

Med bakgrund av intervjuerna kan människorna i samhället som har en uppfattning om vad KrAmi är, uppfatta verksamheten på olika sätt. En del kan säkerligen se samhälleliga fördelar med att en verksamhet som KrAmi existerar, dock kan säkerligen en del anse att det finns en orättvisa gällande deltagare som får ett betydligt mer ingripande stöd i sitt arbetsökande än ”vanliga” arbetslösa människor. I dagens samhälle råder det en stor arbetslöshet, främst bland unga människor, vilket säkerligen kan bidra till en skeptisk syn av verksamheten. Detta bekräftade Klintvik, ”För dom personer som är inskrivna på arbetsförmedlingen, inte får några jobb och dessutom har en handläggare med typ 600 arbetsökande är det säkert frustrerande”.¹⁸⁴ Dock menade hon även att det finns många i samhället som ser positivt på verksamheten. När KrAmi hjälper deltagare med att finna, få och behålla ett arbete minskar även risken för återfall i kriminalitet. Detta är något som samhället på längre sikt tjänar på och som gynnar samhället i stort, både ur ett ekonomiskt perspektiv samt ett trygghetsperspektiv. Klintvik sade, ”... så slipper dom inbrott i deras hem och rycka deras mammas handväska”.¹⁸⁵

Inskrivningen i KrAmi är frivillig, vilket innebär att deltagarna själva måste ha fattat beslutet om medverkan i projektet. Detta kan sammankopplas till att deltagaren vill sudda ut sin stämpel om att vara avvikande. I KrAmis årsredovisning står det följande: *Syftet är att samarbeta om såväl resurser som kompetens för att gemensamt motverka fortsatt utanförskap för målgruppen.*¹⁸⁶ Grundtanken för verksamheten är att motverka utanförskapet genom att personalen stödjer och hjälper deltagarna i processen att hitta meningsfulla och hederliga arbete eller studier. Detta kan bli nyckeln till att frångå den samhälleliga stämpeln om att

---

¹⁸² Norbert, Scotson (1999). s. 9.

¹⁸³ Lilly, Cullen, Ball (2007). s. 131.

¹⁸⁴ Klintvik 2012-02-28.

¹⁸⁵ Klintvik 2012-02-28.

¹⁸⁶ KrAmis årsredovisning 2010.

dessa personer är avvikande och att man istället ser individen bakom den socialt förtryckande stämpeln.

KrAmi arbetar med ansvar under frihet vilket vi sammankopplar till teorin om sociala band¹⁸⁷. Genom inskrivningen som går under frihet men som samtidigt innebär förpliktelser för deltagaren, kan det resultera i ett starkare band till samhället. Om deltagaren tillåts en ”andra chans” i samhället kanske detta bidrar till att han ser samhället på ett annat sätt och känner sig mer delaktig. Detta tror vi kan motivera fler och bidra till att deltagaren strävar efter ett liv utan kriminalitet, vilket hör samman med att man stärker banden till samhället.

Även om inskrivningen i KrAmi är frivillig, menade Book, att medverka i programmet är de fördelar som deltagaren erbjuds.¹⁸⁸ Dessa fördelar är bidrag i form av aktivitetsstöd samt personligt vägledningsstöd i arbete eller studier. Kan dessa fördelar göra att man överväger att medverka i programmet trots att man egentligen inte är villig att samarbeta i en verksamhet eller känner något driv till att förändra sig?

7.5 KrAmi Helsingborgs måluppfyllelse

Brottsförebyggande rådet (BRÅ)¹⁸⁹ uppvisar i sin rapport resultat om att deltagare efter avslutat program i KrAmi får ett mer ordnat liv. I enkätundersökningen svarade majoriteten, det vill säga elva av fjorton deltagare, att deras liv har blivit mer strukturerat efter inskrivningen i KrAmi Helsingborg. Enligt undersökningen svarade deltagarna att de nu passar tider bättre, har mer rutiner i vardagen och att de har fått en känsla av ordning och reda. En deltagare skrev ”Har fått ett bra liv”, vilket vi anser är positivt och ger en bekräftelse på att det finns deltagare som känner att KrAmi bidrar till strukturering och förbättring.

Enligt resultat av BRÅ har KrAmi-verksamheten som dem undersökt, nått målet om att hälften av deltagarna skall få ett arbete.¹⁹⁰ Det statistiska underlaget för KrAmi Helsingborg visar att man 2009 inte lyckades att uppfylla målet om att 50 % skall påbörja arbete eller studier, medan målet uppfylldes 2010 och 2011. En deltagare skriver följande, ”Utan KrAmi hade jag inte haft mitt drömjobb”¹⁹¹, vilket tyder på att KrAmi har lyckats med sitt arbete. BRÅ beskriver i sin rapport en sysselsättningsgrad som ökat betydligt under åren generellt sett inom KrAmis verksamheter.¹⁹² Dock uppvisar KrAmi Helsingborg en låg sysselsättningsgraden 2009 medan de två efterföljande åren var sysselsättningsgraden betydligt högre. Enligt personalen berodde misslyckandet 2009 på personalens okunskap och bristande arbetssätt. Heimdahl sammanfattade intagningsgruppen 2009 med följande kommentar, ”Nästan hela den gruppen gick åt fanders”.¹⁹³ Vidare berättade Heimdahl att gruppen var alldeles för stor i proportion till verksamhetens resurser. Personalen måste på ett tydligt och korrekt sätt kunna motivera deltagarna och uppenbarligen lyckades inte personalen

---

¹⁸⁷ Lilly, Cullen, Ball (2007). 104-105.

¹⁸⁸ Book, 2012-02-29.

¹⁸⁹ BRÅ (2004). s. 40-42.

¹⁹⁰ Ibid.

¹⁹¹ Enkätformulär nummer 5.

¹⁹² BRÅ (2004). s. 40-42.

¹⁹³ Heimdahl, 2012-02-06.

med detta år 2009. Senare resultat för verksamheten har dock påvisat att personalen kunnat motivera deltagarna på ett bättre sätt. I samband med misslyckandet 2009 var det de inskrivna individerna som drabbades hårdast, då de flesta återföll i missbruk. Klintvik konstaterade följande, ”Personalen famlade ganska mycket”.¹⁹⁴ Detta är enligt oss skrämmande då dem handlägger otroligt viktiga och ansvarsfulla arbetsuppgifter. Efter detta lärde sig troligen personalen att hantera varje enskild individs behov på ett bättre och mer främjande sätt.

År 2010 och 2011 års resultat beror, enligt empiriskt material, på att personalen blev mer sammansvetsade och mer bekväma i sin arbetsroll, men även för att verksamheten blivit mer etablerad. Man skulle även kunna tänka sig att intagningsgrupperna omfattade deltagare som var betydligt mer motiverade och hade en starkare vilja att påbörja arbete eller studier än deltagarna i gruppen 2009. Vi har förståelse för att intagningsgruppen har stor betydelse för huruvida KrAmi kan uppnå sina resultat.

När har KrAmi Helsingborg egentligen lyckats med sina mål och sin vision ”Vägen till arbete” för deltagarna? Är det när deltagarna inte återfaller i kriminalitet, när deltagaren följer upprättat schema mot vägen till arbetslivet eller när deltagaren självständigt söker platser för studier, praktik eller arbete? Personalen på KrAmi arbetar hårt med att försöka motivera deltagarna till ett liv som innehåller en meningsfull vardag med studier eller arbete. Är det då rätt att lägga skuld på KrAmi om dem har erbjudit allt vad dem kan och deltagaren själv inte vill? KrAmis arbete kräver mycket tid, engagemang och kunskap då det kan vara otroligt svårt att bedriva sitt arbete när en deltagare inte är beredd att förändra sig. Om deltagaren själv inte är motiverad och vill sträva efter samma mål som KrAmi, så är det väldigt svårt att få det att fungera. Å andra sidan, kan man inte veta om det är KrAmi som har lyckats när deltagare börjar arbeta eller börjar studera. Om en deltagare lyckas med ”Vägen till arbete”, så kan det vara flera yttre faktorer som bidragit till denna förändring. Med bakgrund av intervjuunderlag har KrAmi en stor del i det hela, men andra bidragande faktorer kan, enligt intervjupersonerna, vara inflytelserika personer i deltagarens liv, egen självständighet eller livshändelser som påverkar deltagaren positivt. Då kan man fråga sig om KrAmi plötsligt saknar betydelse för den enskilde deltagaren?

7.6 Problematisering av uppsatsområde

Eftersom vi enbart undersökt KrAmi i Helsingborg har vi inte belägg eller möjlighet att dra några större slutsatser gällande andra KrAmi-verksamheter. På grund av denna begränsning har vi inte haft möjlighet att dra några större slutsatser och därmed kan reliabiliteten och validiteten ha påverkats. Om vi skulle ha haft mer tid och ett större ekonomiskt stöd hade uppsatsområdet kunnat expanderas och därmed hade vi även kunna tillgå ett större urval. Detta hade kunnat öka reliabiliteten och validiteten, men under de förutsättningar som vi haft anser vi att både reliabiliteten och validiteten är god.

---

¹⁹⁴ Klintvik 2012-02-28.

Val av intervju som metod för att få empiri rörande personalens uppfattning om deras insatser för återanpassning i samhället för kriminellt belastade män, anser vi har varit rätt tillvägagångssätt. Men det är viktigt att ta i beaktande att intervjupersonerna kan ha vinkla informationen till sin fördel och att det inte behöver överensstämma med vad övriga inom samma ”grupp” skulle ha sagt. Gällande enkätundersökningen har vi inte belägg för om den har besvarats sanningsenligt. Det finns risk för att deltagaren känt sig stressade vid ifyllandet av enkätformuläret, inte haft tillräckligt intresse för att verkligen ta sig tid och fylla i frågorna eller om deltagaren blivit påverkad av andra runt omkring sig. Trots att vi varit kritiska mot oss själva i val av metod och dess genomförande, anser vi att dessa två metoder är de mest optimala för vår uppsats. Vi har själva fått en känsla av att både personal och deltagare känt ett visst förtroende för oss som uppsatsskribenter och därmed givit oss sanningsenligt information. Vi tror att förtroendet för oss har byggts upp genom att vi har tillbringat mycket tid på KrAmi. Vi har varit mycket noga med att ha en opartisk syn på verksamheten, för att vi själva skulle skaffa oss en uppfattning under uppsatsens gång.

Sammantaget av ovan anser vi att KrAmi Helsingborg har blivit ett lyckat och välfungerande projekt. Trots att KrAmi möttes av motgång vid begynnelsen 2009, har verksamheten utvecklats och efterföljande år har samtliga mål uppnåtts. KrAmis grundtanke är att kriminellt belastade män skall få en andra chans i samhället avseende arbete eller studier. Faktum är att även projektet KrAmi Helsingborg fick en andra chans trots misslyckade resultat 2009. Tack vare denna chans har nu verksamheten lyckats att uppfylla sina ändamål och bedriver numera en erforderlig verksamhet.

7.7 Vidarutveckling av uppsats

Vi har undersökt KrAmi Helsingborg, vilket gör att vi inte vet om de övriga verksamheterna arbetar likartat trots att dem skall göra det. Det skall råda likabehandling i samtliga distrikt men det kan säkerligen skilja sig en del. En skillnad skulle kunna vara att KrAmi Helsingborg fortfarande är ett projekt och därmed inte haft möjlighet att satsa lika mycket på programmet som de etablerade KrAmi-verksamheterna har.

Vi tror att vår uppsats för allmänheten kan bidra till mer kunskap om KrAmi Helsingborg men även vilka positiva konsekvenser som ett arbete eller studier innebär för en person med ett kriminellt förflutet. För KrAmi Helsingborg bidrar uppsatsen till att verksamheten belyses ur ett utifrånperspektiv. Detta kan leda till att lyfta eller förändra något. Vi har uppmärksammat att det tidigare inte har gjorts någon skriftlig utvärdering vid KrAmi Helsingborg, då personalen ansett att det inte varit rimligt för anonymitets skull. Vi förstår deras resonemang men hoppas att vår uppsats kommer att ge förståelse för vikten av att ta del av deltagarnas synpunkter och åsikter. Personligen anser vi att en enkätundersökning vid KrAmi är möjlig då man kan reducera frågorna som berör specifik individ och enbart ställa frågor som berör själva verksamheten. På detta sätt stärks deltagarnas anonymitet samtidigt som man kan lyfta de viktigaste frågorna för verksamheten. Ett annat sätt att stärka anonymiteten på är att använda sig av elektronisk enkätundersökning vid KrAmis datorer eftersom att personalen då inte kan sammankoppla handstil med deltagare.

Vi anser att det är av vikt med mer utvärdering inom KrAmi för att verksamheten ska kunna vidareutvecklas.

Vi hoppas att vår undersökning kan bidra till kunskap, inspiration samt en drivkraft att bedriva vidareforskning på området. Vi hoppas att vår uppsats ska kunna ligga som ett underlag vid framtida undersökningar hos andra KrAmi-verksamheter. Det vore även bra om allmänheten fick mer information om vad verksamheten gör och vart dem är lokaliserade.

Vi hade vidare hoppats att det skulle bli enklare för allmänheten att ta del av statistiskt underlag för verksamheten, då vi möttes av motgångar när vi försökte ta del av denna information.

8 Referensförteckning

- Alvesson, Mats, Deetz, Stanley 2009. *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Bachman, Ronet, Schutt, K. Russell, 2008. *Fundamentals of Research in Criminology and Criminal Justice*. Sage Publications, Inc.
- Backman, Jarl 1998. *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Bryman, Alan, 2009. *Samhällsvetenskapliga metoder*. Egypten: Sahara Printing.
- Ejvegård, Rolf, 2009. *Vetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Halvorsen, Knut, 2009. *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Hirschi, T., 2002. *Causes of Delinquency*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.
- Körner, Svante, Wahlgren, Lars, 2002. *Praktisk statistik*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Lantz, Annika, 2008. *Intervjumetodik*. Poland: Pozkal.
- Lilly, Robert J., Cullen T., Francis, Ball. A. Richard, 2007. *Criminological context and consequences*. Sage Publications, Inc.
- May, Tim, 2001. *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Norbert, Elias, Scotson, John L., 1999. *Etablerade och outsiders*. Lund: Arkiv.
- Nyström, Sven, Soydan, Haluk, 1999. *Från brott till arbete – en studie av KrAmi-programmens värde för klienterna*. Socialstyrelsen 1999:5.
- Ryen, Anne, 2004. *Kvalitativ intervju- från vetenskapsteorier till fältstudier*. Malmö: Daleke Grafiska AB.
- Sandberg, Bo, Faugert, Sven 2009. *Perspektiv på utvärdering*. Studentlitteratur AB.
- Trost, Jan, 2007. *Enkätboken*. Poland: Pozkal.
- Trost, Jan, 2010. *Kvalitativ intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.
- Vago, Steven, 2009. *Law and society*. Pearson trentice hall.
- Bibliotekskatalog <http://lovisa.lub.lu.se/cgi-bin/webgw/chameleon>. 2012-01-04.
- Nationalencyklopedin – bortfall <http://www.ne.se/bortfall>. 2012-03-01.
- Brottsförebyggande rådet (BRÅ). *Brottsförebyggande arbete i praktiken – 19 lokala projekt*. 2004:6.
- Book, Johan. *Representant för Arbetsförmedlingen på KrAmi Helsingborg*. 2012-02-29.
- Heimdahl, Ingrid. *Representant för Kriminalvården på KrAmi Helsingborg*. 2012-02-01 och 2012-02-06.
- Klintvik, Pia. *Representant för Socialtjänsten på KrAmi Helsingborg*. 2012-02-28.
- KrAmi Helsingborg, policydokument för KrAmiverksamhet.
- KrAmi Helsingborg, Årsredovisning 2009.

KrAmi Helsingborg, Årsredovisning 2010.
KrAmi Helsingborg, Årsredovisning 2011.

BILAGOR

LUNDS
UNIVERSITET

Vi är två studenter som studerar på Kriminologiprogrammet vid Lunds universitet. Under vårterminen skriver vi vårt examensarbete som handlar om KrAmi. Vi skulle gärna vilja att du fyller i denna enkät för att bidra med underlag till vårt arbete. Avsikten med denna enkät är att ta del av dina erfarenheter och synpunkter på KrAmi samt om vägen till arbetslivet eller utbildning.

**Denna enkät kommer att behandlas anonymt.
Vi är mycket tacksamma för Din medverkan!**

**Vänligen sätt ett kryss för det alternativt som stämmer bäst överens med Dig.
Vissa frågor går dock att besvara med mer än ett kryss.**

1. Din ålder

- 18-24 ( )
25-31 ( )
32-38 ( )
39-45 ( )

2. Hur länge har Du varit inskriven på KrAmi?

---

3. Hur kom Du i kontakt med KrAmi?

- Vänner/bekanta ( )
Via internet ( )
Kriminalvården ( )
Arbetsförmedling ( )
Kommunen ( )
Annat: _____

4. Deltar Du i aktiviteterna som anordnas av KrAmi?

- Ja, alltid ( )
Ja, ibland ( )
Nej, aldrig ( )

Om du svarat Nej, aldrig – gå vidare till fråga 6.

5. Varför deltar Du i dessa aktiviteter som anordnas av KrAmi?

- För att umgås med andra ( )
För att det är trevligt/roligt ( )
För att få bättre kontakt med KrAmi ( )
För att det känns som ett måste ( )
Annat: _____

6. Har KrAmi bidragit till att Ditt liv har blivit mer strukturerat?

- Ja ( )
Nej ( )
Vet ej ( )

Om du svarat Nej eller Vet ej – gå vidare till fråga 8.

7. På vilket sätt har Ditt liv blivit mer strukturerat?

- Har fått mer rutiner i vardagen ( )
Har känt en känsla av ordning & reda ( )
Följer det som planerats in ( )
Passar tider bättre ( )
Annat: _____
_____
_____

Om Du via KrAmi får hjälp med studier eller annan utbildning, vänligen gå vidare till fråga 13.

8. Har KrAmi bidragit till att Du har fått bättre självförtroende gällande att söka arbete?

- Ja ( )
Nej ( )
Vet ej ( )

Om du svarat Nej eller Vet ej - gå vidare till fråga 10.

9. På vilket sätt har självförtroendet påverkat Dig?

- Känner min mindre nervös ( )
Känner mig mer målinriktad ( )
Vågar ta kontakt med arbetsgivare ( )
Är mer självsäker i arbetsletandet ( )

Annat: _____
_____
_____

10. Känner Du dig nu motiverad att söka praktik/arbete?

- Ja ( )
Nej ( )
Vet ej ( )

Motivera Ditt svar:

_____
_____
_____
_____

11. Inom vilket yrkesområde vill Du helst hitta en praktik/ett arbete?

- Lager ( )
Industri ( )
Bygg ( )
Handel ( )
IT ( )
Socialt arbete/Service ( )
Restaurang ( )

Annat: _____

12. På vilket sätt hjälper KrAmi Dig att komma ut i arbetslivet?

Om du svarat på frågorna mellan 8 och 12 – vänligen gå vidare till fråga 17.

13. Vilken typ av utbildning studerar Du?

Grundskolekompetens ( )
Gymnasiekompetens ( )
Lärlingsutbildning ( ) Vilken typ av utbildning: _____
Eftergymnasialutbildning ( ) Vilken typ av utbildning: _____
Annat: _____

14. På vilket sätt hjälper KrAmi Dig med dina önskade studier?

---

15. Har KrAmi bidragit till att Du har fått bättre självförtroende gällande att studera?

Ja ( )
Nej ( )
Vet ej ( )

Om du svarat Nej eller Vet ej - gå vidare till fråga 17.

16. På vilket sätt har självförtroendet påverkat Dig?

Känner min mindre nervös ( )
Känner mig mer målinriktad ( )
Vågar ta kontakt med andra studenter ( )
Är mer självsäker i studerandet ( )
Annat: _____

---

17. Anser Du att KrAmi uppfyller dina förväntningar?

- Ja ( )
Nej ( )
Kanske ( )

Motivera gärna ditt svar:

---

18. På vilket sätt tycker Du att KrAmi kan förbättras?

Övriga synpunkter och kommentarer:

Tack för Din medverkan!

Vänligen kontrollera att Du inte missat att svara på någon fråga. Denna enkät kommer att behandlas anonymt. Tack än en gång!

Intervjuguide

Ingrid Heimdahl, representant för Socialtjänsten på KrAmi Helsingborg.

- Vill du vara anonym i denna intervju? Är det ok att vi spelar in?
- Kan du berätta lite om dig själv?
- Vad har du för roll på KrAmi, jämfört med personalen inom Socialtjänst och Arbetsförmedling?
- Hur många är ni i personalen på KrAmi Helsingborg? Sitter ni alla "under samma tak"?
- Hur tycker du att relationen och samverkan är mellan Kriminalvården, Arbetsförmedlingen och Socialtjänsten?
- Har ni frivilliga/volontärer som arbetar i verksamheten?
- Vad har du för arbetsuppgifter?
- Vem utför drogtesterna? Är det urinprov?
- Hur ofta utförs dessa tester? När görs det första?
- Hur länge har du arbetat på KrAmi? Hur länge har du arbetat inom Kriminalvården?
- Hur tycker du att KrAmi fungerar? Anser du att någonting kan förbättras eller utvecklas?
- Vad tror du att det beror på att KrAmi Helsingborg har förbättras 2010 och 2011 jämfört med 2009?
- Tycker du att KrAmi lyckas med sina mål?
- Tycker du att ni uppfyller era mål och er vision, "Vägen till arbete"?
- Hur ser statistiken för KrAmi ut och hur redovisas denna?
- Hur är din relation och kontakt med deltagarna?
- Varför valde du att börja arbeta på KrAmi?
- Hur fungerar rekryteringen ut i arbetslivet rent praktiskt?
- Hur hjälper ni deltagarna? Rekommenderar ni arbetsplatser?
- Vilket arbete *vill* helst deltagarna överlag ha?
- Vilket sorts arbete *brukar* deltagarna överlag få?
- Hur fungerar det för dem som vill börja studera?
- Hur fungerar antagningen till studierna?
- Hur tror du samhället ser på verksamheten KrAmi?

Intervjuguide

Pia Klintvik, representant för Socialtjänsten på KrAmi Helsingborg.

- Vill du vara anonym i denna intervju? Är det ok att vi spelar in?
- Kan du berätta lite om dig själv?
- Vad har du för roll på KrAmi, jämfört med personalen inom Kriminalvård och Arbetsförmedling?
- . Hur är relationen och samverkan mellan Arbetsförmedlingen, Socialtjänsten och Kriminalvården?
- Vad har du för arbetsuppgifter?
- Hur länge har du arbetat på KrAmi? Hur länge har du arbetat inom Socialtjänsten?
- Hur tycker du att KrAmi fungerar? Anser du att någonting kan förbättras eller utvecklas?
- Vad tror du att det beror på att KrAmi Helsingborg har förbättras 2010 och 2011 jämfört med 2009?
- Tycker du att KrAmi lyckas med sina mål?
- Tycker du att ni uppfyller era mål och er vision, ”Vägen till arbete”?
- Hur ser statistiken för KrAmi ut och hur redovisas denna?
- Hur är din relation och kontakt med deltagarna?
- Varför valde du att börja arbeta på KrAmi?
- Hur fungerar det ekonomiskt för deltagarna på KrAmi? Kostar det någonting att gå med/vara med i verksamheten?
- Hur tror du samhället ser på verksamheten KrAmi?

Intervjuguide

Johan Book, representant för Arbetsförmedlingen på KrAmi Helsingborg.

- Vill du vara anonym i denna intervju? Är det ok att vi spelar in?
- Kan du berätta lite om dig själv?
- Vad har du för roll på KrAmi, jämfört med personalen inom Kriminalvård och Socialtjänst?
- Hur tycker du att relationen och samverkan är mellan Arbetsförmedlingen, Socialtjänsten och Kriminalvården?
- Vad har du för arbetsuppgifter?
- Hur länge har du arbetat på KrAmi? Hur länge har du arbetat inom Arbetsförmedlingen?
- Hur tycker du att KrAmi fungerar? Anser du att någonting kan förbättras eller utvecklas?
- Vad tror du att det beror på att KrAmi Helsingborg har förbättras 2010 och 2011 jämfört med 2009?
- Tycker du att KrAmi lyckas med sina mål?
- Tycker du att ni uppfyller era mål och er vision, ”Vägen till arbete”?
- Hur ser statistiken för KrAmi ut och hur redovisas denna?
- Hur är din relation och kontakt med deltagarna?
- Varför valde du att börja arbeta på KrAmi?
- Hur fungerar rekryteringen ut i arbetslivet rent praktiskt?
- Vilket arbete *vill* helst deltagarna överlag ha?
- Vilket sorts arbete *brukar* deltagarna överlag få?
- Hur hjälper ni deltagarna? Rekommenderar ni arbetsplatser?
- Söker deltagarna arbete som vanligt, exempelvis via Arbetsförmedlingens platsbank?
- Hur fungerar det för dem som vill börja studera?
- Hur fungerar antagningen till studierna?
- Hur tror du samhället ser på verksamheten KrAmi?